

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ і ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 36 (1051)

Субота, 3 верасня 1955 года

Цана 40 кап.

МЫ ПАВІННЫ МЕЦЬ БОЛЬШ ФІЛЬМАУ!

Творчы рост аднаго з маладых атралаў беларускага савецкага мастацтва — нашай кінематографіі — з'ява прымемная і радасная. Кіно было і застаецца ў нашай краіне адным з самых масавых і самых даходлівых відаў мастацтва, баявой зброяй партыі ў барацьбе за новыя поспехі будаўніцтва камунізма, за выхаванне працоўных у духу перадавой камуністычнай свядомасці. Савецкія людзі з прымемнасцю сустракаюць кожны новы высокамастацкі фільм, радуючы кожнаму новаму поспеху ўсёй нашай савецкай кінематографіі.

Беларуская кінематографія за пасляваенны перыяд актывізавалася, а за апошнія два гады павялічыла вытворчасць фільмаў у два разы. На савянскі экран выйшлі такія карціны, як «Наўлінка», «Канстанцін Заслонаў», «Пяноць жаўранка», «Хто смяцца апошнім», «Дзеці партызанаў» і «Несцерка». І хоць многія з іх зроблены на аснове тэатральных п'есаў, усёсавянскі глядач спаткаў іх прыжыва.

Станоўчую ацэнку грамадскасці атрымалі многія дакументальныя фільмы, галія, як «Савецкая Беларусь», «Новы Мінск», «Калгас «Рассвет» і «Белавеская пушча». Сем навукова-папулярных фільмаў на сельскагаспадарчых тэмах пайшлі на ўсёсавянскі экран. Студыя паспяхова спраўляецца з дубляваннем многіх фільмаў на беларускую мову, выпускае часопісы хронікі.

Сёння ў вытворчасці студыі знаходзяцца новыя фільмы «Зялёны агні» (сцэнарый А. Маўзона), «Пасялі дзяўчаты лён» (сцэнарый Е. Памешчыкава) і фільм-капітэ «На вашых зямлях» — аб выніках докладаў беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве (сцэнарый Я. Рамановіча, М. Фраймана і Ш. Васілеўскага).

Поспехі беларускай кінематографіі бесспрэчна. Аднак гэтыя поспехі не даюць аніякага права на самазамаганасць. Работнікі кіно не выкарыстаў яшчэ ўсе магчымасці, каб даць народу больш кінокарцін высокай якасці. Суворай крытыцы заслугоўвае тэматыка фільмаў, якая застае аднастайная, а часамі і проста вышодкавая. Гэта, як справядліва ўказваўся ў пастанове ЦК партыі аб кінофільме «Валікае жыццё», тлумачыцца тым, што «некаторыя работнікі мастацтва, жыўчы сярод савецкіх людзей, не заўважаюць іх высокіх ідэйных і маральных якасцяў, не ўмеюць па-сапраўднаму адлюстраваць іх у творчых мастацтва».

Творчыя работнікі беларускай кінематографіі слаба кіруюцца, каб новыя фільмы нашай студыі былі прысвечаны ідэйным і актуальным тэмам сучаснасці, годнаму мінуламу беларускага народа. Набліжаецца славанае 40-годдзе савецкай улады, а ў планах выпуску новых фільмаў тэмы аб Кастрычніку на Беларусі няма. Няма сцэнарый аб рабочым класе, аб нашай працоўнай інтэлігенцыі.

Пятер кіностудыя «Беларусьфільм» атрымала права самастойнага заказа і зацверджання новых сцэнарый. Як-жа выкарыстоўваецца гэтае права? Якія новыя сцэнарый маркуецца ставіць у перспектыве? Аднак на гэтыя пытанні даволі сумна. Патрэбных сцэнарый на студыі няма.

Хто вінаваты ў гэтым? У свой час наша грамадскасць крытыкавала Саюз пісьменнікаў БССР за слабую дапамогу кіностудыі. На гэтую крытыку пісьменнікі адказалі творами. З'явіліся сцэнарый А. Булакоўскага і Ш. Васілеўскага, І. Шамякіна, А. Макавіча і некаторых іншых пісьменнікаў.

Трэба было кажаць, што кіностудыя прынята сур'ёзна работу пісьменнікаў у новым для іх жанры. Аднак гэтага не здарылася, і ні па аднаму з гэтых сцэнарый справу не давалі да канца. Унікае законнае запытанне да студыі, за таварышэ, адказныя за справу кіно ў Міністэрстве культуры БССР: чым усё гэта вытлумачыць?

На шырокім экране

У ліні адкрыцця XXIII з'езду Камуністычнай партыі Беларусі жыхары Мінска атрымалі новы падарунак — першы ў рэспубліцы шырокаэкранны стэрэафільныя кіноаэра.

Для гэтай мэты пераабсталяваецца кіноаэра «Перамог». У адрозненне ад існуючых пятер кіноаэраў тут экран будзе займаць амаль усю паравую сцяну. Гэта дазволіць будзе прыкладна ў тры разы больш звычайнай. Экран новага тыпу робіцца не з палатна, а са спецыяльнага пластыка, якая намога ўзмацняе яркасць адлюстравання.

У гонар XX з'езду КПСС

Сярод кіноработнікаў рэспублікі шырока разгарнуліся сацыялістычныя спаробнітва ў гонар XX з'езду КПСС. Асабліва паспяхова прадуць кінемеханікі Віцебскай, Мінскай і Магілёўскай абласцей. Тут вытворча-эксплуатацыйны план рэгулярна выконваецца ўсімі раёнамі аделамі культуры. А кінемеханікі Аршанскага, Магілёўскага, Гродзенскага, Лепельскага раёнаў у жніўні выканалі галвы план.

Міністэрства культуры СССР і ВЦСПС падвалі вынікі сацыялістычнага спаробнітва кіноработнікаў. За Беларускай ССР за добрую арганізацыю кіноабслугоўвання сельскага насельніцтва пераходны Чырвоны сцяг і першая прэмія прысуджаны Аршанскаму раённаму аддзелу культуры. За ўзорнае абслугоўванне гарадскога глядача пераходны

Адказныя работнікі кінематографіі тт. Садковіч і Смоляр на словах усёды заўважваюць і падкрэслваюць, што неабходна прыцягнуць пісьменнікаў да работы ў кіно. На справе робіцца адваротнае. Нават з тымі пісьменнікамі, які ўжо напісалі сцэнарыі, ніхто не працуе, ніякай творчай дапамогі ім не аказвае. Стварэцтва зусім не творчая атмасфера, у выніку якой літаратары пазбягаюць працы над сцэнарыямі. Драматург А. Макавіч прадставіў кіностудыі сцэнарый «Твой хлеб». Спачатку да яго прымацавалі аднаго, затым другога рэжысёра. Але ні адзін з іх з аўтарам так і не працуе. А вядома, што без супрацоўніцтва кінодраматурга і рэжысёра не можа нарадзіцца добры сцэнарый.

Даўнюю пазіцыю заняло і праўленне Саюза пісьменнікаў, яго секцыя драматургіі, якая не цікавіцца дэсам сцэнарый і перадае тым чынам вырашэнне ўсёй справы «злаўцам» спецыфікі кіно.

Такая практыка павінна быць каронным чынам пераглядана. Разам з тым сцэнарый адрэа ступіў ўмацаваць аўтарскія работнікі, якія вядуць справу і ўмеюць арганізаваць працу з аўтарамі.

Важнайшым умовай далейшага росту і развіцця нашай кінематографіі з'яўляюцца клопаты аб кадрах. У нас вельмі мала робіцца ў галіне вырощвання новых маладых сіл і прыцягнення спецыялістаў на работу ў студыю. Колькасць творчых работнікаў на студыі і аслабіла рэжысёраў недастаткова. Зусім дрэнна становіцца з актёрскім складам. На многія ролі ў новых фільмах студыя не знаходзіць выканаўцаў у рэспубліцы, а шукае за яе межамі, у той час, як некаторыя нашы актывісты (напрыклад Т. Аляксеева) з поспехам здзімаюцца ў іншых кіностудыях.

У нас выраслі і растуць таленавітыя актывісты. І мы можам для кожнага новага фільма знайсці даволі сіл у самой рэспубліцы. Даўно пара вырашаць праблему кадраў для кіно сур'ёзна і ўсеабава.

Неабходна накіравацца аб набліцы новай кінотэхнікі. У гэтай справе наша студыя ўсё яшчэ застаецца на правах беднага саванка. Свае фільмы яна здзімае ў Кіеве, Одзе ці ў Ленінградзе. А гэта адбываецца і на мастацкай якасці карцін і вельмі перашкаджае пільнаму ўдзелу нашых актывістаў у кіно. Будаўніцтва новага памяшчэння студыі затрымліваецца, і гэта з'яўляецца сур'ёзнай перашкодай для пашырэння і развіцця кінематографіі, перашкодай свочасоваму выпуску новых мастацкіх фільмаў.

Знаходзячыся ў стане творчага росту, беларуская кінематографія патрабуе вялікай дапамогі. Паліпашэнне сцэнарыйнай справы, умацаванне кадрамі і забеспячэнне студыі тэхнічнай базай — тымі важнейшымі задачамі, якія трэба вырашаць у самыя бліжэйшыя часе. Ад паспяхоўнасці іх вырашэння поўнаці залежыць далейшы ўздым беларускай кінематографіі.

Мы жывем напярэднімі вялікіх падзей у жыцці Савецкай Радзімы — XX з'езду КПСС і 40-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Работнікі кінематографіі, які ўсё творчыя работнікі, не могуць стаяць у баку ад вялікіх спраў свайго народа, свайго краіны і абавязаны стварыць новыя арыгінальныя мастацкія фільмы на самыя значныя і вострыя тэмы нашай сучаснасці.

«Работнікі мастацтва павінны зразумець, — гаварылася ў пастанове ЦК партыі аб кінофільме «Валікае жыццё», — што гэта з іх, хто і далей будзе безадказна і лёгкадушна адносіцца да свайго справы, лёгка могуць апынуцца за бортам перадавой савецкага мастацтва і выйсці ў тыраж, бо савецкі глядач вырае, яго культурныя запрысты і натрабаваны павялічыліся, а партыя і дзяржава будуць і ў далейшым выходзяць у народзе добрыя густы і высокую патрабавальнасць да творчых мастацтва».

У нас ёсць усё магчымасці даваць больш кінофільмаў народу. Абсталяванне для шырокаэкраннага кіноаэра вырабляецца на Кіеўскім і Мінскім заводзе «Кіноаэра». У хуткім часе шырокаэкранныя кіноаэра будуць абсталяваны і ў іншых гарадах рэспублікі.

Чырвоны сцяг і першую прэмію атрымаў Мінскі кіноаэра «Перамог».

Разгортваючы спаробнітва за дастойную сустрэчу XX з'езду КПСС, кіноработнікі рэспублікі бярэць на себе новыя, павышаныя абавязальнасці. Кінемеханікі Крывіцкага раёна Малдзеванскай вобласці тав. Пашнік абавязаліся да канца года даць у тры разы больш кіносеансаў, чым прадугледжана планам. Кінемеханікі Міёрскага раёна той-жа вобласці тав. Удра абавязаліся правесці ў бягучым годзе 500 кіносеансаў.

Актывісты Віцебскай і Магілёўскай абласцей узлі абавязальнасць выканалі галвы план да 7 лістапада і абслужыць дадаткова каля мільёна глядачоў.

Новы сезон

У Міністэрстве культуры БССР нашаму супрацоўніку расказалі аб пачатку асення-зімовага тэатральнага сезона.

Сёння спектаклем «Крыльце» адкрывае сезон тэатр імя Янкі Купалы.

У бліжэйшым часе пачнецца паказ спектакляў тэатра імя Якуба Коласа і Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра БССР імя М. Горькага.

Творчыя калектывы рыхтуюць новыя п'есы. У тэатры імя Якуба Коласа адбудзецца прэм'ера п'есы А. Штэйна «Персанальная справа» (рэжысёр А. Скібеўскі). Тэатр таксама паставіць п'есу Якуба Коласа «У пушчах Палесся» (у новай літаратурнай і сцэнічнай рэдакцыі), новую п'есу П. Глебкі «Ранняя жамчужына», В. Шэкспіра «Утаймаванне непаслухмянай» (у перакладзе Я. Семёнава).

Першым новым спектаклем у Рускім тэатры будзе «Персанальная справа» А. Штэйна (п'есаўскага галоўнага рэжысёра В. Фёдарова). Мінчане таксама ўбачыць на сцэне гэтага тэатра п'есы «Хітрыкі Скалза» Ж. Мальера, «Мяшчане» М. Горькага, «Іван Рыбак» В. Гусева. Калектывы рыхтуюць да п'есаў п'есу І. Дорскага «Залатая клетка» на тэму аб савецкай малалі.

Новы сезон у тэатры імя ЛКСМБ пачнецца на стаячарыні ў пачатку кастрычніка. У рэпертуары калектываў — «Прыгожы Штэйна» на тэму аб першай рускай рэвалюцыі, «Спанскі святочнік» Флетчара і іншыя.

Магілёўскі тэатр, спектаклі якога пачнецца таксама ў кастрычніку, паказае яшчэ глядачам «На дне» М. Горькага, «Валенцінскую ўладу» Лопе дэ Вега, «У добры час» В. Розова. Новы рэпертуар рыхтуюць Гомельскі і Гродзенскі абласныя драматычныя тэатры.

Спектаклі тэатра оперы і балету пачнуцца першага лістапада.

Тэатральнае лета ў Гомелі

Спектаклем «Кароль Лір» закончыў свае гастролі ў Гомелі Калужскі абласны драматычны тэатр. Актывісты павыбаві з канцэртамі ў рабочых клубах буйнейшых прадпрыемстваў горада, далі рад спектакляў у раённых цэнтрах вобласці. Сёлета за летні тэатральны сезон, акрамя Калужскага тэатра, у Гомелі выступалі Беларускае дзяржаўнае Акадэмічнае тэатр імя Янкі Купалы, Сумскі абласны ўкраінскі музычна-драматычны тэатр імя М. С. Шчэпкіна і рад іншых творчых калектываў.

На сцэне Палаца культуры імя В. І. Леніна выступалі лепшыя самадзейныя калектывы Гомельшчыны — драматычны гурток Брагінскага раёнага Дома культуры, тэатральны гурток гомельскіх чыгуначнікаў.

Спектакль у калгасе

На сцэне Сіняўскага сельскага Дома культуры Клепскага раёна Дзяржаўнае тэатр імя Янкі Купалы паказаў п'есу Д. Вярычкі «Ражок-малайчына» — па матывах чэшскай і славацкай казак (рэжысёр А. Аркальскі). У спектаклі ўдзельнічалі актывісты С. Беліева, Л. Краснарадава, Л. Макевіч, Г. Алфеева, І. Магуркевіч, В. Цокаў і іншыя.

Калгасныя глядачы сцяпла прынялі выступленне актывістаў.

Клепскі раён.

У Беларусі налічваецца звыш дзвесці прадпрыемстваў паліграфічнай прамысловасці, у тым ліку 178 — сістэмы Міністэрства культуры БССР. Кожная вобласць, кожны раён рэспублікі мае ўласную паліграфічную базу для выпуску газет і іншай друкаванай прадукцыі. Паліграфічная прамысловасць Міністэрства культуры БССР выканала поўгадавы план па ўсёх паказчыках.

Вядучае месца па выпуску паліграфічнай прадукцыі належыць друкарні імя Сталіна (г. Мінск). Яна з'яўляецца асноўным прадпрыемствам, якое дае кнігі, часопісы і выяўленчую прадукцыю. Друкарня выпускае вялікую колькасць паліграфічнай, сельскагаспадарчай, мастацкай, навукова-тэхнічнай, дзіцячай і музычнай літаратуры, падручнікі для 1—10 класаў рэспублікі, а таксама некаторыя падручнікі для рускіх школ нашай краіны.

У мінулым годзе друкарня выпусціла каля 600 назваў кніг тыражом звыш 22 мільёнаў экзэмпляраў, у тым ліку 14 мільёнаў экзэмпляраў у цвёрдых пераплятах. У мінулым годзе ў параўнанні з 1950 годам выпушчана кніг у два разы больш. У 1955 годзе запланавана павялічыць выпуск кніжна-часопіснай прадукцыі на 12 працэнтаў.

Друкарня імя Сталіна паспяхова справілася з выпускам у тэрмін школьных падручнікаў. Поўгадава вытворчая праграма выпуску валавой прадукцыі выканана на 103,9 працэнта, па таварнай прадукцыі — на 109,8 працэнта. Дружны калектывы гэтага вялікага прадпрыемства выніў сабекошт выпускаемай прадукцыі на 6,8 працэнта.

За апошні час калектывы рабочых і інжынераў-тэхнічных работнікаў некалькі перабураўваю сваю работу: павялічылася колькасць і палепшылася якасць выпуску кніжна-часопіснай і іншай друкаванай прадукцыі; уведзена ў дзеянне магучыя ратацыйныя машыны і вынаходніцтва, якія ўдзельнічаюць у зменшэнні выдаткаў на папера і электрыку тав. Архівава былі ўстаноўлены магнітаускальнікі на ніткашвейныя і драцвяныя машыны. Гэта значна палепшыла працу работніц.

На фабрыцы «Палеструк» па прапанове слесара т. Гаразіка было зроблена спецыяльнае чыстасаванне на змоташей-

Гэтымі днямі Цэнтральны Камітэт КП Беларусі разгледзеў пытанне аб каштоўным пачынанні калгаснікаў і інтэлігенцыі Талачнскага раёна па добраўпарадкаванню сельскіх культурна-асветных устаноў.

Цэнтральны Камітэт Компартыі Беларусі адзначыў, што калгаснікі і інтэлігенцыя сельскагаспадарчых «Большэвік» і «Правда» Талачнскага раёна правялі каштоўную ініцыятыву, вырашыўшы сіламі грамадскасці правесці работу па добраўпарадкаванню культурна-асветных устаноў, якія знаходзяцца на тэрыторыі іх калгасаў. Калгаснікі гэтых сельскагаспадарчых аб'яваўся сваімі сіламі правесці неабходны рамонт памішчэнняў хат-чытальні і бібліятэк, добраўпарадкаваць і асаляніць іх тэрыторыю, пабудавать пры клубных устаноўх спартыўныя пляцоўкі, вырабіць і набыць неабходнае абсталяванне і культагінтентар, нарыхтаваць паліва на ўвесь ацяпляльны сезон.

У калгасе «Большэвік» пры актыўным удзеле грамадскасці ў сучасны момант завяршаюцца работы па расшырэнню памішчэння Рыдомскай хаты-чытальні, зроблена сем лавак і два сядзкі, праведзена пасадка 15 дрэў. Са сродкаў культагінтентар выдзелены сумы на набывц культагінтентару, нарыхтавана і вывезена на ацяпляльны сезон 10 кубаметраў дрэў. У сельскагаспадарчых «Правда» праведзены капітальны рамонт Суржаўскай хаты-чытальні і бібліятэкі, зроблена газетная вітрына, абсталявана спартыўная пляцоўка, набыт культагінтентар.

Пачыны калгаснікаў і інтэлігенцыі калгасаў «Большэвік» і «Правда» знайшоў шырокі водгук сярод працоўных Талачнскага раёна. У сучасны момант сіламі грамадскасці ў раёне вядзецца будаўніцтва пасці клубаў, тры памішчэнні клубных устаноў капітальна араментаваны, у 10 праводзіцца рамонт; пры сямі клубх і хат-чытальнях абсталяваны валебольныя пляцоўкі, выраблена больш 300 стадоў і лавак і г. д.

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі адзначыў гэтыя пачынанні калгаснікаў і інтэлігенцыі сельскагаспадарчых «Большэвік» і «Правда» Талачнскага раёна; пытанне аб добраўпарадкаванні сельскіх культагінтентару абмеркаваць на партыйных, камсамольскіх і прафсаюзных сходах, на сходах калгаснікаў, работнікаў МТС і саўгасаў; у рабоце па добраўпарадкаванню клубаў, хат-чытальні і бібліятэк дабіцца актывізму ўдзелу камуністаў, камсамольцаў, калгаснікаў, рабочых і служачых МТС, саўгасаў, сельскай інтэлігенцыі, а таксама арганізацый, якія шэфствуюць над калгасамі.

Рэспубліканскія, абласныя і раённыя газеты абавязаны пастаянна асветляць пытанні ўдзелу грамадскасці ў добраўпарадкаванні культурна-асветных устаноў у вёсцы.

Таленавіты мастак

У калгасе «Кастрычнік» Дзінаўскага сельсавета на Гродзеншчыне жыве і працуе майстар разбыв па дрэву — сталар Станіслаў Пітровіч Бык. 3-га ідо года выйшла менавіта цікавыя работ. Усе яны добра вядомы працоўным абласнага цэнтру. Некаторыя з іх, як напрыклад, «Зубр», «Алень», «Слон», выстаўлены ў Гродзенскім гісторыя-археалагічным музэі.

С. Бык — актывны ўдзельнік усіх выставак. Упершыню ў 1953 годзе яго работы эканаваліся на абласной выстаўцы народнай творчасці.

У дні докладаў беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве ў залах Акадэміі мастацтва СССР на выстаўцы беларускага мастацтва можна было бачыць разбыв па дрэву С. Быка. Некаторыя творы па дрэву калгасніка выкананы па заказе Беларускага таварыства культурнай сувязі з заграначай.

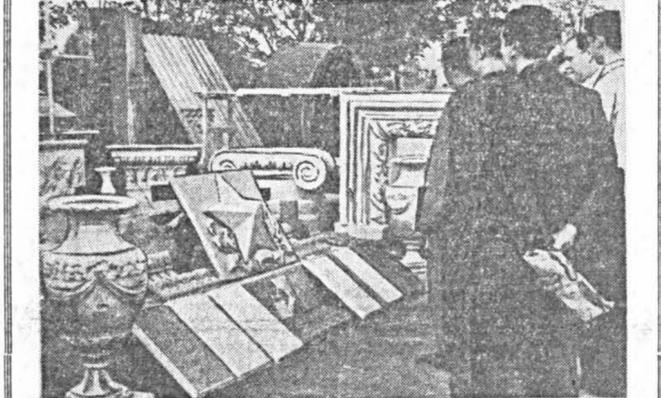
Некалькі работ самадзейнага разбыва эканавуецца на Усёсавяннай

сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве, дзе выстаўлены скульптуры «Веснавая сядба», «Птушніца», «Шчасце калгаснай працы», «Ваза багатыя», «Свету — мір» і іншыя.

Да Варшаўскага фестывалю моладзі С. Бык падрыхтаваў сваю новую работу — скульптурную групу на тэму барацьбы народаў Еўропы з фашысцкімі захопнікамі.

В. ПАЦКОУ, Гродна.

Рэспубліканская будаўнічая выстаўка

На рэспубліканскай будаўнічай выстаўцы, якая адкрылася ў Мінску, заўсёды многа наведвальнікаў. Тут побач з маладым рабочым-будаўніком, які прыйшоў пазнаёміцца з перадавым вопытам сваіх старэйшых сяброў па рабоце, можна сустрэць і студэнта, і служачага, і вучонага. Выстаўка знаёміць з новай будаўнічай тэхнікай, з перадавымі метадамі працы, з дасягненнямі ў галіне гарадскога і сельскага будаўніцтва.

20 буйнейшых будаўнічых арганізацый і прадпрыемстваў прамысловасці будаўнічых матэрыялаў Беларусі пры-

маюць удзел у выстаўцы. На ёй дэманструецца звыш тысячы экспанатаў — рознастайныя віды электраабсталявання, будаўнічыя механізмы і матэрыялы, зборныя жалезабетонныя канструкцыі, архітэктурная кераміка, узоры тынкоўкі і інш.

У асобным павільёне выстаўлены практычныя калгасныя клубы, школы, балніцы і іншыя збудаваныя ў вёсцы.

На здамку: наведвальнікі выстаўкі аглядаюць архітэктурныя дэталі з бетону.

Фото І. Салавейчыка.

Курсы работнікаў культуры

Мінскае абласное ўпраўленне культуры правяло месечныя курсы па падрыхтоўцы культагінтентарнікаў. На курсах навучалася 200 чалавек. Працавалі дзве секцыі: бібліятэкараў і работнікаў сельскіх клубаў. Да выхадцаў работнікі абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна і Міністэрства культуры БССР. Практычныя заняткі з маладымі бібліятэкарамі праводзіліся ў абласной бібліятэцы імя А. С. Пушкіна і Дзяржаўнай бібліятэцы імя В. І. Леніна.

Клубныя работнікі праслухалі лекцыі аб тым, як лепш наладзіць культагінтентарна-масавую работу і палітычную інфармацыйную сярод калгаснікаў, аб нагляднай агітацыі і прапагандае навуковых і сельскагаспадарчых ведаў. Яны азнаёміліся з вопытамі работы агітбрыгады Любанскага раёнага Дома культуры ў час уборачных работ, выязджалі ў калгас «Комсомолец» і імя Гасталы Мінскага раёна, дзе добра пасталявана прапаганда перспектывных пільцавоўх пільцавоўх.

М. СМІРНОУ.

Канцэрты дружбы

У маі гэтага года калектывы мастацкай самадзейнасці Ершцаўскага раёнага Дома культуры Смаленскай вобласці даў канцэрт для працоўных гарадскога пасёлка Ходзімск Магілёўскай вобласці.

Надзвуні з візітам у адказ да сваіх сяродзья выязджала брыгада мастацкай самадзейнасці Ходзімскага раёнага Дома культуры. Цэла сустрэлі працоўныя Ершцаўскага вобласці намага калектыва. Паспехам карыстаўся папулярныя беларускія і ўкраінскія народныя песні і танцы.

М. ЯСАСКІ.

Новы калгасны клуб

Божны, хто прызывае па дарозе з раёнага цэнтру Любань на саўгас «10-годдзе БССР», не можа не звярнуць увагу на новы будынак, што стаіць пасярод вёскі Шыльпавічы. Гэта новы клуб калгаса імя Леніна, які пабудаваны ў гэтым годзе. Тут ёсць прасторная глядзельная зала, фойе, бібліятэка. Каля новага клуба сіламі камсамольцаў пасаджаны сьвежыя, які будзе значна пашыраны, абсталявана валебольная пляцоўка. Клуб стаў сапраўдным цэнтрам культурнага жыцця працаўнікоў калгаснай вёскі.

А. ВЕРАМЕЙЧЫК.

Паліграфічная прамысловасць рэспублікі

ліграфічным абсталяваннем (друкарскімі, ніткашвейнымі, папераразальнымі і іншымі машынамі).

Гэтыя мерапрыемствы дазволілі друкарні лепш расставіць і скарыстаць тэхніку, лепш арганізаваць вытворчы працэс па выпуску кніг. Шырока скарыстаўся

Жанр і яго папрабаванні

(На спектаклях Сverdлоўскага тэатра музычнай камеды)

Бадаль п'юць тэатральны жанр не выкае такіх гарачых і ажыўленых спрачак, як апэрта. Справаюцца аб ёй не толькі людзі, кроўна зацікаўленыя — тэатральныя работнікі, але і шматлікія аматары апэрта.

І калі першы ўсё яшчэ шукаў «шлях апэрта», спрабуючы «судакладніць» яе месца сярод тэатральных жанраў, справаюцца аб наватарстве і традыцыі, дык размовы сярод глядачоў працейшыя і больш адкрытыя.

— Мала добрых спектакляў! — закліваюць яны.

Гэтай агуднай зацікаўленасцю і тлумачыцца тая цікавасць, з якой міжчана сустраці спектаклі Сverdлоўскага дзяржаўнага тэатра музычнай камеды.

Тэатр паказаў савецкія і класічныя творы. З класічных зварнулі на сабе ўвагу «Фіалда Манмартра» Э. Кальмана і «Марцін-рудакон» Карла Цалера.

Гэтыя спектаклі, пастаўленыя рэжысёрам Д. Затонскім (мастак Н. Сітнік), карысталіся поспехам у глядача і, бюспрэчна, могуць быць аднесены да тых работ тэатра, якія заваявалі яму славу таленавітага творчага калектыву са сваім непаўторным почырмам. У іх ёсць арыгінальнасць акцёрскага выканання, цікавая рэжысура і своеасабівае музычнае вырашэнне паставак.

Але хочацца выказаць некаторыя сумненні, якія застаюцца ад прагляду спектакляў.

У неаднае мінулае ідуць вытокі апэрта, але наўрад ці ў якім-небудзь іншым тэатральным жанры так глыбока пунцілі свае карані ўмоўнасці і акцёрскія штаны, як тут.

Звернемся за прыкладамі да спектакля «Фіалда Манмартра». Да музычнай асновы гэтай апэрта, майстэрскі і бліскучы мелодый Кальмана, наўрад ці можна прад'явіць якія-небудзь прэтэнзіі.

Рад апэрт у наш час абноўлены — для іх створаны новыя тэксты, у якіх зроблена спроба, захаванні аснову драматургічнаю творы і музычнаю канву ранейшых сценаў, папоўніць іх больш глыбокімі зместам.

Тэкст «Фіалкі Манмартра» напісаны С. Байціным, Г. Сікорскай і Г. Яронам. У ёй ёсць свае вартасці—рад забавных палажэнняў, дасціпных фэяі, удалых характэрыстык, але ўвогуле п'еса шматслабей. Невыразнасці і шпэры, тэксту паказалі адбітак на спектаклях. Рэжысура не змагла пераадолець схематызм і найава шляхам скарыстання арсенала традыцыйных апэртажных прымёў і акцёрскіх штатпаў. У гэтым можна пераказана, убачыўшы маладу таленавітую артыстку В. Васілеўскую ў ролі натуршчыцы Мадлен Тісе. Адназначна, што Валента—шчыра і неспрэчна артыстка, з багатымі валадымі і сцэнічнымі здольнасцямі. Пакуль яна з'яўляецца ў вобразе беднай памочніцы—сэрбрукі мастага Тавра Дзелакруа (артыст Л. Неўзлер) і яго таўраў—кампазітара Марселя Эрве (артыст А. Марцін), паэта Анры Мюржа (артыст В. Булакаў), яна натуральна і прайвава, замілавальна ў сваёй шчырасці. Але варты артысты пераапруцца ў другім акце ў багатае адзенне і ператварыцца ў традыцыйную апэртажную прымалонку, як усе яна носіць, увесь груз наіўных акцёрскіх штатпаў з арсенала славутой «венскай апэрта»

Сцена з музыкамеды «Марцін-рудакон». У цэнтры артыст М. Мазасёў у ролі Марціна. Фото І. Салавейчыка.

ты наваляваецца на артыстку, скоўваючы яе.

Даніна рудіне прымушае «блакітныя» ролі маладых апэртажных герояў трагавань гатакімі баскучымі прыгажуні. Імяна на гатаму шаблону адлітны мастак Рауль Дзелакруа ў выкананні артыстаў Л. Неўзлера і В. Ягіна.

І хоць акцёры ронныя на сваіх таласавых і акцёрскіх магчымасцях, але яны маюць свайго героя вельмі ўжо аднолькавымі фарбамі.

Выканаўца ролі Вілгелма В. Пугачова не адыходзіць ад аднойчы зводзёных прымёў пры абмалёўцы бедных, але душоўна чыстых і мілых дзяця. Праўда, яе Вілгелма—сапраўднае дзіця парыхжэ трушчоб, якое імкнецца да святла і проста чалавечага шчасця.

Так паяваецца ўжо, што ролі другога плана, якія звычайна іграюцца больш воштымі акцёрамі, з лёгкай выканаўчай манерай, як правіла аказваюцца ў вытрынны.

Такія ў спектаклі матам Арно ў выкананні П. Емельянавай і дэляшоўка Франсуа—у выкананні А. Маткоўскага.

Скупа, наўважліва напісаны драматургамі вобраз абмякавай і скарлівай на першы погляд, але на самай справе добрай і чулай гаспадыні дома на Манмартры. Гэтую амаць кантурную намітку П. Емельянава напаянае дакладнымі жыццёвымі абразамі, пераказанымі дэталі і пры ўсёй традыцыйнай умоўнасці персанала застаецца гранічна натуральнай і прайвавай у любой сітуацыі.

Дэляшоўка Франсуа прамерна багата і ў п'есе. У вузны яму ўкладзены амаць увесь небагаты запас дасціпных рэплік. І ўсё-ж А. Маткоўскі ў ролі Франсуа прайвава, а ў раззе месці—проста замілавальны.

У выканаўчай манеры П. Емельянавай і А. Маткоўскага тонка прадзена тая дэпучынальная граніца умоўнасці, якая патрабуецца жанрам апэрта.

Больш удалы драматургічны матэрыял спектакля «Марцін-рудакон». Ён даў магчымасць гэтым-жа акцёрам стварыць не толькі камічныя, амаь гратэскавыя персаналы кіраўніка маітканта Ото фон Цвака (А. Маткоўскі) і яго жонкі Эльфірыды (П. Емельянава), але і напоўніць вобразам глыбокімі сацыяльнымі зместам, з бліскучымі сарказмам выкравваючы ніччывасць і агіднасць прускай чыноўніцкай калікі.

У п'есе «Марцін-рудакон» (аўтары П. Беранікі і Н. Ковалі) зроблена спроба востра проціпаставіць людзей працы з іх прымёты і шчырымі адносінамі паміж сабою фанатэрыстам і намоўца чыноўніцкай знані з яе садафонскай тупасцю.

Праўда, і ў гэтай п'есе ёсць лававыя і наўныя сьвятэжныя хадзі, прастаейна вырашаны некаторыя вобразы.

Так, вельмі ўжо безабачліва зрабілі аўтары рудакон. На сцене мы бачым амаьстаўнаю масу, з якой, апрача талонага героя Марціна, не запамінаецца ні адна асоба.

М. Мазасёў (Марцін)—акцёр вялікай прайванасці, які валодае прыемным голасам. Яму ўдасца выравацца з апэртажнай рудіны, але не заўбесці. Калі акцёр П. Емельянава і А. Маткоўскі радуваюць глядача той лёгкасцю і прыгожасцю, з якой яны праводзяць свае сцены, вылучаючы іх на сутнасці ў маленёны атракцыі, дык Мазасёў даводзіцца цяжэй. Пастаўлены рэжысурай у пэўныя рамкі традыцыйнага героя-любоўні, Мазасёў часам не адыходзіць у сабе патрабуй сім пераказальнасці.

Тым не менш і гэты спектакль, як і многія іншыя пастаўкі Сverdлоўскага тэатра, карыстаецца поспехам у глядачоў, якія наўдба запамінаць свае сустрэчы з таленавітым калектывам і застануцца ўзячымі за яго шчырае і раласнае мастацтва.

П. ВАСІЛЕЎСКІ,
кінарэжысёр.

Самадзейны канцэрт

Вестка аб тым, што ў гасці да калгаснік прыедуць з канцэртама ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці Дзяржынскага раённага Дома культуры, хутка абляцела са сваясардэль «Ленінскі барок». На вечар сабралася багата народу. Многія напрыходзілі за некалькі кілометраў з наваколных вёсак. Ні калгасны клуб, ні тры яшчэ небуць іншы будынык не змаглі быць ўсёх жадаючых. Канцэрт пачаўся на адкрытай пляцоўцы выступленнем харавога гуртка. Гэта ўжо ўвайшоў у традыцыю мастацкай самадзейнасці. Толькі ў даным выпадку слова «хор» з'яўляецца даволі ўмоўным. На канцэрте выступіла ўсяго трыццаць чалавек. Выконваліся такія песні, як «Партыя, слухай, роднае», «Марш савецкай моладзі», «Марш савецкіх патрыётаў».

Некалькі слоў аб рэпертуары. Чамусьці часцей за ўсё для харавых калектываў падбіраюцца песні маршавага характару. Гэта наўрадна, калі яно зроблена ў меру, але калі ўсё праграма складаецца з песень такога плана, дык слушаць яе вельмі цяжка.

Нельга было не звярнуць увагі на выкананне рускіх народных песень «Дуна-тонкопряха» і «В деревне в Ольховке». Замест лёгкага, дасціпнага гумару, якім характарызуецца гэтыя песні, даводзіцца слухач звычайны крык. Дзеля камікавання свядома скарацілі вымаўленне і сэнс слоў пераважна ўсю мелодыю «Ой, полным полно моя коробочка» амаь мастацкую і вульгарную «песню»: «Як муж жонку любіць аднойчы». Пагона за лёгкім поспехам, за знешнімі эфектамі пусе часам добрую мелодыю.

Кіраўнікі раённага Дома культуры В. Шот і М. Навіці чыталі на гэтым канцэрте сатарычныя творы рускіх і беларускіх пісьменнікаў. Але што-б ні чыталі дэлятатары, урывак за «Яны амаьталі за Радзіму» М. Шалахава, гумарыстычны фельетон Б. Ласкіна ці байкі К. Крапівы амаль У. Корбана— яны іменуліся толькі пампачкамі прысутных.

Дарэмна жадалі прысутныя пачуць з эстрады арычныя вершы на хваляючыя тэмы сучаснасці. Наўдба падобных твораў амаь нельга знайсці ў рэпертуары гуртка мастацкай самадзейнасці. А яны даўно чакаюць увагі калектываў і, несумненна, будуць з удзячнасцю сустраці аўдыторыю.

Добра, што ў Дзяржынскім самадзейным калектыве спрабуюць уводзіць канферанс. Але дрэнна, што ў яго матэрыяле няма тэм, якія-б мелі хоць якое-небудзь дачыненне да жыцця калгаснікаў.

Бедным было выступленне танцавальнага калектыву. Удзельнікі выканалі толькі часуючы польку ў украінскі «Галак». У рэпертуары ёсць таксама «Лявоніха» і яшчэ некалькі даўно вядомых танцаў. Бадаль самай спаланага справа для гуртка—рэпертур. Мы заўбесці бачым на ронных агладах і іншых выступленнях калектыву адны і тыя-ж танцы. Рэпертур іх звычайна абмяжоўваецца «Крыжачком», «Юрачкам», «Лявоніхай», украінскім «Галаком», «Рускай плясавой», «Мадэўскім танцам». Калі лягчы ўдзельнікам знайсці і развучыць, скажым, песню ці верш, дык вельмі цяжка, амаь нават некагачым самастойна падрыхтаваць новы танец. Чамусьці не прынята ў нас збагагаць рэпертур сваёмі танцавальнымі творамі.

Часцей за ўсё выканваюцца творы, якія атрымалі поспех у глядачоў. Нічога, зразумела, тут загананага няма, але куды з большай цікавасцю і ўвагай сустраці-б слухачы песні, танцы, вершы новыя, на вядзёных тэмах.

Канцэрт быў арганізаваны ў перыяд уборкі ўраджая. Але ў рэпертуары самадзейных артыстаў нічога няма на гэтую тэму. Вынаваты не толькі кіраўнікі гуртка, якія не правалі сваёй ініцыятывай, каб знайсці патрабуйныя творы, але і Рэспубліканскі Дом народнай творчасці. Ён павінен забяспечваць мастацкія гурткі неабходным матэрыялам. Была не толькі ў тым, што ім даслаўца вельмі мала цікавага матэрыялу, горш, што ён затрымаваўца ў раёнах і даходзіць да гурткаў з вялікім спазненнем.

Радуе імкненне Дзяржынскага калектыву сістэматычна абслугоўваць калгаснікаў свайго раёна. Але гэты калектыв, як і многія іншыя, можа прыейсці яшчэ больш карысці, калі здолее збагагаць свой рэпертур.

А. САБАЛЕЎСКІ.

Дзяржынск.

У новым навучальным годзе

Беларуская дзяржаўная кансерваторыя правяла новы набор студэнтаў на першы курс усіх шасці факультэтаў. Прынята сорак чалавек. На конкурс ўдалося выбраць найбольш падрыхтаваную моладзь. Звыш 50 працэнтаў новых студэнтаў— выхаваным музычных вучылішчаў Мінска, Гомеля, Віцебска, Брэста і іншых гарадоў Беларусі. Астатнія юнакі і дзяўчаты, прынятыя на першы курс, скончылі школы Кіева, Одэсы, Днепрапетровска, Сталіна, Магнітагорска, Курска і іншых гарадоў РСФСР і УССР.

Пры кансерваторыі адкрываецца звычайнае аддзяленне для асоб, якія працуюць у сярэдніх музычных навучальных установах і самадзейных калектывах рэспублікі, але маюць сярэдняю і незаключаную вышэйшую адукацыю. Слухачам дазена магчымасць атрымаць вышэйшую адукацыю без адрыву ад працы.

Важнейшай задачай кансерваторыі ў новым годзе з'яўляецца паліпашнае выхаванне студэнтаў, пашырэнне навукова-даследчай і метадычнай дзейнасці, больш часты паказ канцэртаў. Мы ў асноўным забяспечаны кваліфікаваным педагогічным персаналам па ўсёх дысцыплінах. Метадычная і даследчая дзейнасць выкладчыкаў мае галоўнай мэтай паліпашнае якасці навучання, стварэнне дапаможнікаў для кансерваторыі, музычных вучылішчаў і школ (хростатый, аборнаў музыкаў і твораў кампазітараў Беларусі і студэнцкіх аркестраў). Мы навінам таксама дамагчыся абароны кандыдацкіх дысертацый педагогаў. Вельмі важнай з'яўляецца метадычная дапамога, якая аказваецца кафедрамі кансерваторыі музычным вучылішчам Беларусі. Гэтая дапамога будзе паяваляна шляхам спецыяльных камандіроваў кваліфікаваных спецыялістаў у Гомель, Віцебск, Брэст, Магілёў.

У адкрытых студэнцкіх канцэртах прымуць удзел выхаванцы старшых курсаў выканаўчых факультэтаў, хор, сімфанічны аркестр, аркестр народных інструментаў і камерныя ансамблі. Апрача га-

тага, заплаваныя шэфскія канцэрты педагогаў і студэнтаў на прадырмствах Мінска і ў калгасах вобласці. Асобны канцэрт (пры ўдзеле нашага сімфанічнага аркестра і салістаў) будзе прысвечаны творам маладых кампазітараў— студэнтаў кансерваторыі.

Оперны клас паказа ўрыўкі з опер. Да 200-годдзя з дня нараджэння Моцарта сіламі студэнтаў намечана пастаўка «Дон Жуана».

Студэнцкае навуковае таварыства арганізуе канферэнцыю, на якой будуць заслуханы лепшыя работы, прадстаўленыя факультэцкімі секцыямі таварыства, варты быць вылучанымі на штотлігі агульнагародскі агляд. Тэматыка іх у большай сваёй частцы будзе прысвечана рускай класічнай музыцы, беларускай народнай творчасці, творам савецкіх кампазітараў, а таксама буйным музыкантам-выканаўцам. На навукова-творчых канферэнцыях педагогаў будуць заслуханы даклады, прысвечаны пытанням марксісцка-ленінскай эстэтыкі.

Кансерваторыя мае вялікія перспектывы далейшага росту. З кожным годам паяваляецца колькасць людзей, якія прымуць удзел у конкурсе для паступлення на першы курс. Сорак іх многія канчаюць музычныя вучылішчы Беларусі. Гэта дае магчымасць паяваляць конкурсна прыбравацца і тым самым упэваць студэнцкі калектыв адоляючымі маладымі музыкантамі. Паяваляецца і якасць падрыхтоўкі выпускнікоў— малады спецыялісты, якія накіроўваюцца Міністэрствам культуры Беларусі на работу ў музычныя Установы рэспублікі.

Праг год кансерваторыя прыойдзе ў новае памяшканне на плошчы Свабоды, якое будзе адным з лепшых будынкаў навучальных устаноў Савецкага Саюза. Мы спадзяемся таксама на хуткае заканчэнне будаўніцтва новага інтарната для студэнтаў.

Н. АРЛОЎ,
намеснік дырэктара кансерваторыі.

Стварыць лепшыя ўмовы для заняткаў

Жадаючых вучыцца ў Віцебскім музычным вучылішчы сёта будзе вельмі многа. Экзамены трымаюць моладзь не толькі ў нашай рэспубліцы, але са Смаленскай, Валкаўцкай і іншых абласцей РСФСР. Большасць прынятых вучыцца—з Віцебскай вобласці. Поўнаасцю запоўнены месцы на аддзяленнях—вакальным, дырыжорска-харавым і народных інструментаў. Хоцацца ўсё-ж прайваць сур'езную прэтэнзію нашым музычным школам: яны вельмі мала рыхтуюць піяністаў і скрыпачоў. У Віцебскай вобласці ёсць тры музычныя школы, але ўсе яны далі толькі двух піяністаў і ніводнаго скрыпача.

У гэтым годзе вучоба будзе праводзіцца па новых планах, у якіх яшчэ большае месца аздадена выкладанню спецыяльных дысцыплін.

Хоцацца сказаць некалькі слоў аб умовах, у якіх працуе вучылішча. Знаходзіцца яно ў адным невадлікім будынку, разам з музычнай школай. Класаў нехапа. Заняткі пачынаюцца ў шпэць гадзінаў раніцы і працягваюцца да дванаціці гадзін ночы.

Інтэрната вучылішча не мае. У выніку— многія юнакі і дзяўчаты з добрымі музычнымі здольнасцямі паяваляны магчымасці вучыцца ў нас.

Далей прайваць у такіх умовах немагчыма. Віцебскаму вучылішчу неабходна мець новы будынак.

Г. КУТНЕВІЧ,
дырэктар Віцебскага музычнага вучылішча.

Хроніка культурнага жыцця

Пашыраецца сетка культурна-асветных устаноў у Тураўскага раёна. Наўдба актывісты бібліятэка ў вёсцы Беранцы і клуб у вёсцы Верасніца. Сельская бібліятэка набыла літаратуры на дзве тысячы рублёў.

Цяпер тут працуюць раённая бібліятэка, раённая дзіцячая бібліятэка, Дом культуры, краязнаўчы музей, сем сельскіх бібліятэк, тры сельскія клубы і дзесці хат-чытальні. У культурна-асветных установах раёна ёсць звыш 60 тысяч экзэмпляраў грамадска-палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай літаратуры.

М. ЯФІМАЎ.

Многа работы цяпер у членаў агітбрыгады Пастаўскага раённага Дома культуры. Часта можа бачыць, як дэльца за поўнач яны вяртаюцца дамоў. Больш 30 канцэртаў мастацкай самадзейнасці наладзіла гэтая агітбрыгада ў сельсасардэлах раёна. Днямі яна наведвала сельсасардэлы «70-годдзя таварыша Сталіна».

Слухач канцэрт прышоў многа калгаснікаў. З дакладам аб міжнародным становішчы выступіў прапагандыст рай-

кома парты тав. Мартыненка. Была пастаўлена аднаактвая п'еса Ул. Няфёда «Сон спраўдзіўся», затым выконваліся частушкі, танцы, песні.

Такія-ж канцэрты адбыліся ў сельсасардэлах імя Чкалава, «Новае жыццё», «Квітнеючая Беларусь» і імя Леніна.

Н. АСТАНЕВІЧ.

Удзельнікі мастацкай самадзейнасці Кармянскага Дома культуры часта выступіваюць з канцэртамі сярод сельскіх прапаўнікоў. Паспехам карыстаюцца аркестр народных інструментаў, танцавальная група, асобныя салісты. Выконваюцца песні і танцы савецкіх кампазітараў і кампазітараў краін народнай дэмакратыі.

Першае выступленне агітбрыгады правяла ў калгасе імя Сталіна Куркоўскага сельсасвета. З рознастайнай праграмай брыгада наведвала калгасы імя Дзімітравы, імя Катоўскага, імя М. Горькага, «Савецкая Беларусь» і «Парыжская Комуна». Перы канцэртамі былі прачытаны даклады аб рашэннях ліпенскага Пленума ЦК КПСС.

А. САВЕЛЬЕЎ.

ЦЫРК Апошняя праграма

У Мінскім цырку заканчваецца летні сезон.

Ші ўсё было ўдалым у гэтым сезоне? З удзячнасцю ўспомніць глядач выступленні таленавітай маладой драдыфруччым усеўрыскай тыгравы Маргарыты Назаравай, віртуозных паветраных гімнастаў Лісіна і Сінькоўскай, некаторыя дасціпныя пароды і гумарыстычныя сцены дыявановых клоунаў Шырман і іншых.

З апошняй праграмы варты адзначыць майстра балансу на дрэце Мешчаркова, артыстаў арыгінальнага жанра Сімавалоква, выканаўца кулацкаў Ювяна. З добрым гучам пастаўлены атракцыён-фэерыя «Юн кароўных сіноў» (рэжысура Д. Камерніцкага, сцэнарыі С. Певіна і

Н. Зіноўва, музыка С. Каца, танцы І. Курмылава, мастацкае афармленне Б. Эрдмана).

Аднак прадстаўленні гатага летняга сезона, на жаль, менш цікавыя, чым мінулых гадоў. Яны аднастайныя па зместу, менш яркія па вонкаваму афармленню і выканаўчай куальтэту. Адуцаюцца адуцэнцы мастацкай выдумкі ў кампазіцыйнай пабудове паказаў. Шмат было нуднага стандартна, шпэры. Так, напрыклад, у выступленні турністаў Чынгінцавых, паветраных гімнастаў Осварных не было той лёгкасці і натхненнасці, якая характэрна для лепшых выканаўцаў гэтага жанра.

Амаь у кожнай праграме ўдзельнічалі майстры сатыры, музычныя акцэнтрыкі.

Але дарэмна было-б шукаць у іх рэпертур твораў беларускіх аўтараў.

У нас наўдба няма прафесіянальных беларускіх артыстаў цыркавага профіля, і даўно тэму ніхто не клопаціцца аб іх падрыхтоўцы. А між тым, у 1957 годзе будзе закончана пабудова вялікага стацыянара памяшкання для цырка ў Мінску, дзе апрача гастролёраў павінен працаваць пастаяны калектыв артыстаў. Застанецца небагата часу і ўпраўленню па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР варты ўжо цяпер пачавацца аб стварэнні студэнцкай беларускай групы пры Маскоўскім вучылішчы. Гэта адзіны спосаб за кароткі тэрмін падрыхтаваць маладых артыстаў цырка.

А. КАМЕНСкі.

Архітэктар і скульптар

З кожным днём прыгажэе Мінск: з'яўляюцца новыя кварталы, вуліцы і цэлыя раёны, забудаваныя прыгожымі шматпавярховымі жылымі і грамадскімі будынкамі. Многія з іх афармлены ці афармляюцца скульптурнымі кампазіцыямі.

Як-жа ажыццяўляецца творчае супрацоўніцтва архітэктара і скульптара? Пачатак гэтай буй падкладзены пры будаўніцтве Дома ўрада. На плошчы каля будынка архітэктар Лангбард заплаваў помнік В. І. Леніну. Пастаўлены помнік арганічна ўвайшоў у агульны архітэктурны комплекс Дома ўрада і складае разам з ім непарыўнае цэлае.

Добрае разуменне задумы архітэктара Лангбарда паказалі беларускія скульптары пры рабоце па ўнутранаму афармленню Дома ўрада.

У апошнія гады ў Мінску створаны цікавы ансамбль Прывакалальнай плошчы (аўтарскі калектыв на чале з В. Рубаненка). Пры выхадзе з вакала адкрываецца від на два вялікія жылыя дамы з высокімі вузлавымі аддзінаццёпавярховымі вежамі, якія ствараюць варты ў горад. Па задуме аўтараў вежы павіны быць упрыгожаны вясёлым скульптурнымі фігурамі. Улічваючы месца, якое займаюць гэтыя будынык і агульную сістэму планіроўкі горада, тэмай для скульптур была вызначана «Праца і абарона працы».

Над яе выкананнем працавала брыгада ў складзе П. Белавусава, С. Адашкевіча, В. Паліччука і А. Засціцкіна, якія выдзелі фігуры рабочага, калгасніка, салдата і партызана. Архітэктары ўдала знайшлі месца для размяшчэння фігур. Пастаўлены на ўсёх чатырох вуглах вежаў, яны

з'яўляюцца нібы працягам архітэктурнага масіву, ажыўляюць і робяць яго рознастайным. Скульптары ўлічылі, што фігуры будуць прыглядацца на фоне неба, таму надалі знешняму сітуацыйнаму абрысу строгасць і абогудзенасць.

Наколькі чатыры фігуры выкананы а разлікам, каб запоўніць вугал толькі асноўнай вежы, дык для афармлення другой прышлося іх наўтарыць, змяніўшы толькі месца размяшчэння. Гэта дапушчальна, бо аднолькавыя архітэктурныя аб'ёмы патрабуюць у дадзеным выпадку і адпаведных скульптурных упрыгожанняў. Але перамяшчэнні механічна фігуры, аўтары не ўлічылі такой акалічнасці: калгасніца з вялікім снапом жыта на галоўным фасадзе левай (ад вакала) вежы, добра праглядзецца амаь з усіх бакоў, на заднім-жа фасадзе правай вежы яна трыццаць многіх ў сваёй вырашэнні толькі таму, што схавана снапом ад глядача.

Сярод многіх скульптураў, якія працуюць у галіне архітэктурнага афармлення, існуе няправільная думка: наколькі скульптура на будынку разлічана не на блізка агляд, азначыць яна можа быць вырашана ў «агульных» рысах. Так

Новыя кнігі для дзяцей

Апавяданні аб юных патрыётах

Капі перагортваеш толькі што выдзены юныя кніжкі апавяданняў для дзяцей, заўсёды задаеш сабе пытанне: што новага яна дае юнаму чытачу, які новыя дэталі адкрывае перад ім? Няма чаго тацця — чытаючы апавяданні на старонках дзіцячага друку, ды і ў асобных зборніках, дэрга не заўважыць абмежаванасці тэматыкі, асабліва ў паказе сённяшняга жыцця, народніх паўтораў даю знаёмых, падобных адна на адну сітуацыі.

Зборнік апавяданняў Ільі Гурэскага «Неспакойныя характары», які надрукаваны ў Дзяржаўным выдавецтве БССР, тэматычна не аднастайны. І Гурэска пільна спецыяльна для дзяцей. Але як і звычайныя савецкія пісьменнікі, які дэрга звязаны з жыццём, ён не мог не аддаваць увагі юнаму пакаленню будаўніцтва калектыва, клопатам аб выхаванні гэтага пакалення.

З несумняйнай цікавасцю працягваюць дзеці апавяданне «Перад бурай», якім адрываецца зборнік. Гэта твор аб вялікім Леніне напярэдадні Кастрычніка. Эпізод, падказаны ў аснову апавядання, — В. І. Ленін у Разліве, — не новы, ён вядомы кожнаму з біяграфіяў Ільіча і з мастацкіх твораў. Але І. Гурэска па-свойму распрацаваў матэрыял, знайшоў свежыя фарбы для абмаляўкі вобраза правадыра. Просты, глыбока чалавечны, сціплы ў абыходжанні з людзьмі, які абружваюць і берэгуць яго. Аўтар уладзе перадаць абстаноўку, у якой часова апынуўся Ільіч.

Трэба сказаць, што ў беларускай літаратуры для дзяцей амаль няма твораў, дзе адлюстраваліся б важнейшыя гістарычныя падзеі ў краіне, узаўважыліся б вобразы любімых народаў выдатных дзеячых рэвалюцыі і сацыялістычнага будаўніцтва і з'яўленне такіх апавяданняў, як «Перад бурай», можна толькі вітаць.

Некалькі апавяданняў прысвечана юным удзельнікам партызанскай барацьбы беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Тэма гэтых з'яўленняў невычарпальна і, натуральна, прыцягвае і будзе прыцягваць увагу пісьменнікаў. Апавяданні І. Гурэскага папярэюць наша ўважэнне аб барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у якой прымалі дзейны ўдзел і дзеці.

Вось сын лейтнанта, аднаго з абаронцаў Брэсцкай крэпасці, Юрка Смоліч з апавядання «Складаны ножык». Бацькі яго загінулі ў пачатку вайны. Хлопчык трапіў да партызан і праз некалькі час заваяваў славу выдатнага разведчыка. Юрка марыць стаць, як і бацька, савецкім афіцэрам, і мара яго здзяйснення: партызаны накіроўваюць яго ў савецкае вучылішча.

Запомніцца чытачу трагічная гісторыя складанага фашысцкага сляпога дзеда Шіліна і яго ўнука Юрка Кожыця (апавяданне «Сляпы музыка»). Яны ходзяць па вёсках,

іграюць на скрыпцы, распяваюць у пародзе ныванісца да ворага. Скопленныя фашыстамі па даносу кулака, дзед Шілін і Кожыця гінуць смерцю герояў.

Значную частку зборніка складаюць апавяданні аб маладых рабочых. Гэтыя вельмі вялікая і важная тема, на жаль, не займае яшчэ належнага месца ў творчасці беларускіх пісьменнікаў і ў першую чаргу тых, якія пішуць для дзяцей. І Гурэска робіць карысную справу, паказваючы працу моладзі. Найбольш удамы, на нашу думку, атрымаўся ў пісьменніка вобраз маладога рабочага Максіма з адпаведнага апавядання. Былы парабак-сірата з заходнебеларускай вёскі, скончыўшы фабрычна-заводскую школу, стаў працаваць на будаўніцтве аўтазавода. Новы свет, новыя дэталі жыцця адкрылі перад хлопцам і захапілі яго, ён адчуў спраўдана радасць працы. Ніколі не спыняцца на дасягнутым, заўсёды вучыцца, дабівацца новых поспехаў — такімі думкамі кувіць і малады аўтазаводчы, герой апавядання «Родная дарога».

Два заключныя апавяданні ў зборніку — «Воснавыя дні» і «Адвечная песня» — маюць вобразы юных энтузіястаў калгаснай вёскі, якія дапамагаюць дарослым у працы.

Ільі Гурэска піша проста, не гоніцца за складаным інтрыгам. Гэта становіцца рыса апавяданняў зборніка. Але разам з тым, у некаторых з іх заўважваецца налет схематызма, белгасці апісанняў. Асабліва гэта прыкметна ў паказе працы, калі замест раскрыцця пацуючы і дум сваіх герояў аўтар абмяжоўваецца агульнымі сказамі або рэплікамі, канстатацыямі, накітац: «Не сумнявайцеся, Кузьма Аркадзевіч, не падываеце... Усё, што трэба для Савецкай Радзімы, мы зробім».

Калгасныя хлопцы Косяцкі пытаецца ў настаўніка: «Скажыце, чаму, калі працуеш, некай ратасна робіцца на душы, проста хочацца спяваць?». «А гэта, мой дзіця, закон жыцця, — адказаў Крывіцкі. — Калі чалавек працуе, значыць, жыць. Праца ўзнімае чалавека». Вос і хочацца, каб гэтая правільная думка знаходзіла сваё ірака ўсвабоджэнне ў апавяданнях пісьменніка, у паэтычных працах, у такім паказе працоўнай дзейнасці людзей, і тым больш моладзі, які радаваўся і захапляўся чытаць.

Некаторыя вярты героі І. Гурэскага наведзены рысамі, запамычанымі ў дарослых. Так, трынаццацігадовы вясковы хлопчык Сідэя Варага аказваецца больш ведучым і смелым, чым партызанскі камбрыг Калыда.

Вучыць старшынню калгаса Ірваншчыкі і другі хлопчык — Косяцкі Шпак з апавядання «Воснавыя дні». Гэты нехалоп, між іншым, сустракаецца і ў апавяданнях іншых пісьменнікаў, напісаных аб дзеях, калі дзеці, па волі аўтараў, наперак жыццёвай праўды робяць справы, якія не пад сілу часам і дарослым.

Тарас ХАДКЕВІЧ.

Дуб у парку Варанча Карэліцкага раёна. Яго неаднойчы аднавіў Адам Міхасюк. Фото В. Лупейкі і А. Гарэльчыка. (Фотарэпартаж БЕЛТА).

На радзіме вялікага паэта

На вузкай горнай дарозе, што ідзе з Кутаіна на захад па Калхідскай нізіне, мы пад'язджаем да сёла, дзе жыў і нарадзіўся ў густых зялёных вінаградніках, Гэта — радзіма Вадзіміра Вадзіміравіча Маякоўскага. Сяло Багдазі ціпер называецца імям паэта.

Невядзіміраў дзіцяці, зроблены з глыбока выструганых, даўно пацімненых каштанавых дошак, стаіць на самым узбярэжжы ракі, на вышэйшым падмостках, ахутаных зелянінай. Шматступенная дэвічка выдэ нас у першы пакой, на сцяне якога напісана: «У 1889—1897 гг. у гэтым доме жыла сям'я ляснічана В. К. Маякоўскага. 7(19) ліпеня 1893 г. тут нарадзіўся вялікі паэт сацыялістычнай рэвалюцыі Вадзімір Вадзіміравіч Маякоўскі».

Каля ўваходу ў пакой нас сустракае высокі, ужо немалады чалавек, з чорнымі вусамі, у белым часуновым каштэме. Гэта — дырэктар дома-музея, грузінскі паэт, адзін з першых перакладчыкаў Маякоўскага на грузінскую мову — Міхалі Паратэдзе. З гарачым пацуючым лубі расказвае ён аб маленстве вялікага паэта, паказвае шматлікія экспанаты, рэчы, якія належалі Вадзіміру Маякоўскаму, яго бацькам і сёбрам, расказвае аб тым, чым з'яўляецца сёння сёла Маякоўскае, якія адбыліся ў ім змены за 62 гады.

... На маленькім сталіку ляжаць кніжкі, якія ўпершыню працягваю паэт. Сама першая з іх нейкага невядомага аўтара «Штуціца Графія». Яна не паказвае ніякага ўражання ў хлопчыка. А вось другая. Гэтая ўжо не толькі паказвае ўражанне, але і выклікала добры вольку: «Дон Ніхот — вось гэта кніжка». Тут-жа «Герой нашага часу», вершы Калыцова, ілюстраваны часопісам. І не толькі гэтыя. Вос «Баліта» Маркса, да якога паэт звяртаўся з азім на працягу ўсяго свайго самастойнага жыцця.

— Калі паэту было сем год, — расказвае Міхалі Паратэдзе, — бацька часта браў яго з сабой у ляс. Ён вельмі любіў іх, іх уласна, іх уласна, зроблена была і мастацкі аформлена самім Вадзімірам. Яшчэ ў раннім дзяцістве ён вызнаўся з доўгасцягамі да мастацтва.

Дырэктар музея паказвае нам добрыя вадзіміраў, фотанарат «Бодак», які належыў яму.

— Кажуць, — працягвае ён, — калі Маякоўскі нарадзіўся, гаспадар дома Канстанцін Качуцкіс пажалаў сьмуду ляснічана дасягнуць самай высокай пасады ў лясным ведамстве. Пажаданне добрае. Але гаспадар, як вы бачыце, крэху памыліўся. Маякоўскі дасягнуў самай высокай пасады ў літаратуры — стаў адным з лепшых паэтаў нашай вялікай Радзімы. Свайму цудоўнаму краю, у якім нарадзіўся і жыў, ён пазней прысвяціў палыміянна радкі ў вершы «Вадзіміраў-Торіе». Але ён лічыў сябе ў даўгу перад багдазіскімі нябесамі і, напэўна, не мала-б яшчэ напісаў пра Грузію, іе цудоўную прыроду.

Цяпер у тых мясцінах, дзе калісьці ў цэнтры прабылася свята некалькіх дзясяткаў калектыва завода князя Нахашыдзе, на горнай рэчышчы Ханіс-Халі стаяць дзве гідрэлектрастанцыі. Лямпаці Ільіча сьведчаць з кожным днём.

— Раней у Багдазі, — расказваюць землякі паэта, — на ўсю акругу была толькі адна пачатковая школа, у якой вучыліся дзіцяне 33 школы. Лік вучняў — дзіцячых рабочых, калгаснікаў, служачых — перавышае шэсць тысяч.

Замыя раскрывае людзям усё новае і новае тэматычны. Надаўна непадалёку ад сёла адкрылі мінеральную валу тыпу «баржон». Цяпер тут курорт Сарне, куды прыязджаюць ляснічаны працоўныя з розных куткоў нашай краіны.

Не тое цяпер і ляснічана, у якім працаваў бацька паэта. Там пад лясам было ўсяго не больш 60 гектараў. А цяпер лясная завядніца краіны. Лясная гаспадарка налічвае дзевяць ляснічанаў, абслугоўвае інжынерамі, тэхнікамі, ляснічымі. Кожнай вясной і восенню з гаданалінікаў выдзяляюцца тысячы новых дрэў — дуб, арач, каштан, эўкаліпт і іншыя. Наогул, у Грузіі, асабліва ў Калхідскай даліне, любяць і шануюць ляс.

Грузія — прыгожы, сонечны край — славіцца курортамі, сёдамі, вінаграднікамі. Але асабліва радасць і гордасць адчуваць мы, калі на радзіме вялікага паэта ўбачылі сотні людзей, якія прыехалі з розных гарадоў і сёл краіны на экскурсію ў дом Маякоўскага.

Тут набылі ўжо тысячы людзей. Былі і нашы беларускія пісьменнікі — народны паэт Ілья Купала, які лясчыў перад вайной у Цхалтубо, непадалёку ад Багдазі, Эдуард Самуілавіч, які шмат часу прабываў на тэрыторыі Калхідскай даліны, збіраючы матэрыял для рамана «Будучыня».

Пятро ПРЫХОДЗЬКА.

Маякоўскі раён. Кутаіская вобласць.

Л. УСЦІМЕНКА Зарука шчасця

Хата Паўлаўны. Пасярэдзіне стол. На стале букет паліных вясак. Чуваць голас Сашы. САША. Мама! (Уваходзіць Саша і Аляксей). Дзе-ж усё падзеі? Ні мама, ні Настя! Не могуць нават сустраць паходку. Аёйна, стаў чамаданы ў сенах, тут няма дзе павярнуцца.

ГОЛАС ПАўЛАўНЫ. Дзеткі мае! А я-ж і не сустрала вас! Аёйна! На агародзе жорнава і не бачу.

(Таропка уваходзіць Паўлаўна).

ПАўЛАўНА. Самутта ма! (Цалуе дачку).

САША. Мамачка! (Туліцца да маці).

ПАўЛАўНА. Аёйна! (Падыходзіць да Аляксея, хоча яго пацалаваць, потым перамотае шыянецца).

АЛЯКСЕЙ (усміхаючыся). Ах вы, мама! (Мадзі абдымае яе, цалуе. Паўлаўна выцірае вочы).

ПАўЛАўНА. Ну, жыццё ў шчасці і радасці!

САША. Мама, Аёйна такі добры. Ты будзеш рада такому зяцю. (Маці цалуе Аляксея). А дзе-ж Настячка?

ПАўЛАўНА. Яшчэ не вярнулася з завочнага. Нешта мае сэрца неспакойнае, блуц чые. Каб хоць у яе ўсё добра было. Перад ад'ездам употайкі ўсё нечага плакала.

САША. А я думаю, чаму нас ніхто не сустракае! Дзе-ж ты была? Усё на работу ходзіш?

АЛЯКСЕЙ. Мама, як у вас з сэрцам? Вы бералі-б сабе.

ПАўЛАўНА. Берату, дзетачка, берату, але без работы не магу. От мне быградыр дае на сіле што-вольчы зрабіць. А сэрца часамі гэтак усходзіць, што хоць ты лясныя ды папайрай. Але хай ліха мінае нашу хату!.. От сёння да абец гуркі выбіраю. А такі-ж урацілі! Жыцні намы дзіцяца. Кажуць, як калгасам, вы і бог тае. Ну, што-ж гэта я рэстараторылася. Госці такія, а я стаю.

САША. Ты, мама, там нашы рэчы ўпакаваў. Усё ў сенах паставілі.

ПАўЛАўНА (устае). Ды ўжо-ж упарадуку, дзетачкі, упарадуку.

(Уваходзіць Кацярына Змітраўна).

САША (пажынула рукам). Кацярына Змітраўна!

КАцярыНА ЗмітраўНА. Добры дзень у хату!

ПАўЛАўНА. Добры дзень, Кацярынка. Бач, які ратацыі я дачкавала.

КАцярыНА ЗмітраўНА. Вішную, вішную з заапанчэннем інстэтута, са шлюбам і вельмі рада, што прыступіць працаваць у сваю школу. (Цалуе Сашу, Аляксея пацискае руку). Саша — мая выхаванка. Цяпер год майго класнага кіраўніцтва не павінны праціць дарэмна.

(Паўлаўна прымоўніць абан хлєбнага квасу, частуе ўсё).

ПАўЛАўНА. Вос, піце, дзетачкі. Свайго гатунку квас. Для вас палуу бочачку прыгатавала. Частуйцеся! (Усё наліваюць кубкі п'юць).

АЛЯКСЕЙ. Ах, добры квас, мама!

САША (падыходзіць да акна, адхінае фіранку. Чуваць песня). Якая цудоўная песня!

КАцярыНА ЗмітраўНА. Гэта-ж Вера снівае. Зараз бухгалтар яна.

АЛЯКСЕЙ. Вера! СаША. Верачка! (Выбягае з хаты, праз хвіліну вяртаецца з Верай).

ВЕРА. Добры дзень! (Цалуе Паўлаўну, ладае руку Кацярыне Змітраўне. Да Сашы). Напалаванца з тваім мужам можна?

САША. Пры мне, калі ласка. Толькі я залпюччу вочы.

ВЕРА. І затыкай вухы. (Усё смяюцца. Вера падае руку Аляксею, доўга глядзіць на яго).

САША. Чаму не пацалаваць? Некалі-ж у дзевятым класе ён заляцаў да цябе.

КАцярыНА ЗмітраўНА. Так проста гэта можа дэваліць толькі тая жанчына, якая пярэа ўпаўнаважана ў каханні мужа.

САША. Я Аёшну веру больш, чым сабе.

КАцярыНА ЗмітраўНА. Ого! А як-жа з адгатамі да Веры?

САША. Яму прышлося адступіць перад вялікай колькасцю праціўнікаў.

АЛЯКСЕЙ. Я здаўся. Інакш кажучы, стрэўці.

(Уваходзіць усхваляваны Пётр Мікалаевіч з нумарам «Настаўніцкай газеты» ў руках).

Пётр Мікалаевіч. Добры дзень у хату!

КАцярыНА ЗмітраўНА. Чаму не вітаешся, не вітаешся?

Пётр Мікалаевіч. Я меў шчасце першым іх сустраць каля аўтобуса. Настячка часам яшчэ не прыехала?

ПАўЛАўНА. Не, няма яшчэ. Ужо чакаю, не дачакаюся. А што, можа траціла да яе?

Пётр Мікалаевіч. Гэта ваша Настячка піша ліха ведае што.

САША. Што?

Пётр Мікалаевіч. На карэспандэнцый спецыялізацыя. Калі ўжо ёй так хочацца зрабіць лішняю капейку, я магу ёй з кожнай свайй зарплаты даваць па рублю.

КАцярыНА ЗмітраўНА. Правучыць па пісанню!

ПАўЛАўНА. Мая дачка не хціваа да грошаў!

САША. Дайце пачытаць, што яна там напалава. (Чытае). У школе дрына пацалеа вучыба-выхаванца работа... Не прадуе з класам Іванкіна Кацярына Змітраўна...

Узвельніча народы маладых пісьменнікаў, пачынаючы драматург Л. Усціменка напісала п'есу «Зарука шчасця» аб вясковых настаўніках. Аўтар узімае ў сваёй п'есе рад цікавых жыццёвых пытанняў, якія вырашае на ўзаемаадносінках сваіх герояў.

Ніжэй друкуецца ўрывак з першай дзеі.

КАцярыНА ЗмітраўНА (абурана). Цёфу!

САША (чытае). «...Настаўнікі перагружаны рознымі насяджанымі, нарадамі, нечарговымі і чарговымі педасветамі. Жыццёвыя людзі і справы тонучы ў папярочным фармазіме... Ліха ведае што!»

КАцярыНА ЗмітраўНА. Адно плачкарства! Можа ёй мала было гадзі і яна алауцца? Трэба было браць. Даваці-ж ёй гадзіны па фізіцы, геаграфіі, чарчэнню. Не захацела. Прышлася мне ўзяць.

АЛЯКСЕЙ (іранічна). Вы, Кацярына Змітраўна, майстар на ўсе рукі. А хіба настаўніцка-праметніцка нехапае ў вас?

КАцярыНА ЗмітраўНА. Мы лішніх у камплектаванне нашай школы не ўводзім. Прыславоць каго, — адсылаем: навучыліся самі вясці.

АЛЯКСЕЙ. Цікава!

КАцярыНА ЗмітраўНА. Толькі такіх, як Настячка ваша, Алена Максімаўна і яшчэ там пару чалавек, муцяць нам валу. Палумаеш, ад грошай адракаюцца!

ВЕРА (рассяялася). Мне на ўспамін прышло, як Кацярына Змітраўна вяла ў нас геаграфію. І наглядна паказвала нам, ад чаго было на зямлі паўзляецца і як цяжка было здабываць каменны вугаль да рэвалюцыі. Ха-ха-ха!

Пётр Мікалаевіч. Кінь дурны смех.

КАцярыНА ЗмітраўНА. Ты вечна кінеш са старэйшых.

ВЕРА. Памітаю, Кацярына Змітраўна кажда: «А ну, Вера, Павел і Люба, гайда бегачэ вакол школы. І бегайце, накуль не спадзецеся. А калі выні ілібы пакрыюцца потам, адрэзай бажыце ў клас». Так мы і зрабілі: бегалі, бегалі, накуль не спадзеці, і бегом у клас. Кацярына Змітраўна тут і расступалася: «Вос так зямля бегачэ вакол асі, стоміцца, успадзеце. І гэты пот мы называем расой».

АЛЯКСЕЙ. А як са здабычай вугалю?

ВЕРА. Загадаа траім пад стол залезці і стукачу кулакамі ў верх стала. Стукалі-стукалі, потым ім налакучыла, вылезалі. Іна і пытае: «Цікава?» Адказваюць: «Вельмі цяжка». І тут заключэнне: «Так будзе цяжка здабываць вугаль да рэвалюцыі». (Усё смяюцца).

Пётр Мікалаевіч. А паміць у дэбе надрэнна!

ВЕРА. Вядома, такая нагляднасць мне вяс будзе ў вачах стаяць!

(Уваходзіць Алена Максімаўна, Настячка. Усё прымяна ўражаны, акрамя Пятра Мікалаевіча).

ПАўЛАўНА. Ах, госцеікі мае! Настячка!

НАСТЯЧКА. Мамачка! (Цалуе маці). Сашанька! Аёйнашка! (Цалуе доўга). Добры дзень, Пётр Мікалаевіч, Кацярына Змітраўна. (Падае руку Кацярыне Змітраўне. Пётр Мікалаевіч адышоў у бок, нібы не заўважае Настячку).

ПАўЛАўНА (да Настячкі). А дачушка мая...

НАСТЯЧКА. Як-жа ты тут без мяне ўпраўлялася?

ПАўЛАўНА. От, нека-жа былося. (Стаіць на стол бачы з квасам). Піце, госцеікі. Такая гарачыя сёння. (Усё п'юць). А што-ж вы, Мікалаевіч, не выпіце кваску?

Пётр Мікалаевіч. Мне бэ квасу кіла. Дачка ваша падыквіла. (Да Настячкі, тыкаючы пальцам у газету). Ты пісала?

НАСТЯЧКА (спачатку недаўменна, потым усміхнуўшыся). Я, вядома. Там-жа яна напісана маё прывітанне.

(Уваходзіць Іван).

ІВАН. Ці не на чаркуку я Га? Хоць так, хоць сяк, а папаў. Добры дзень усім.

ВЕРА. Прывітанне намесніку калгаснага старшын!

ПАўЛАўНА. Сядай, Іванка, сустуеся.

ІВАН (падыходзіць да стала, налівае кваска, п'е). Мудрой гарэцікі гэта піцеці! Зубока! Пётр Мікалаевіч, я ганяюся за вамі. Нам хоць так, хоць сяк, а дзараду патрыёны настаўнікі. Трэба сёння сабраць агульны калгасны сход. Нахай настаўнікі пойдучы па сваіх участках.

НАСТЯЧКА. Мы-ж не паспелыя пры праўдзены. І што-б вы рабілі, каб не было настаўніцаў?

ІВАН. Ну, хоць так, хоць сяк, а зараз без нас ні туды, ні сюды.

Пётр Мікалаевіч. Добра, папашу. (Да ўсё). Прыдзеца іці ўсім.

АЛЕНА МАКСІМАўНА. Калі-ж сесці за складанне пана?

Пётр Мікалаевіч. Справа не мая. Заўтра ў школе нечарговая нарада, а потым сядзіце і пішыце з дзевяці да шасці. Нікому нікуды не адлучацца. Рэгістраванца пры з'яўленні на работу, пры адыходзе і праз кожны дзе гадзіна.

АЛЕНА МАКСІМАўНА. Цікавыя парадкі ўводзіцца.

НАСТЯЧКА. А пасля нечарговай нарады чарговы педасвет, а там...

КАцярыНА ЗмітраўНА (рэзка перабывае яе). Можан не пераклаваць па дзесяць разоў таго, што тут напісана. (Тыкае пальцам у газету). Гэта-ж так дакуець табе, Мікалаевіч, за выхаванне і навуку твае выхаванцы. Пойдзем, нам няма чаго тут рабіць.

ПАўЛАўНА. Што-ж гэта такое? Людзі добры!

САША. Кацярына Змітраўна, не зяртайце увагі на гэтую пісаніну. Настячка, ты павіна прасіць прабачэння.

Пётр Мікалаевіч. Пасля свінства няма івінства.

НАСТЯЧКА. Я не збіраюся прасіць прабачэння. Я не лічу сябе вінаватай.

ПАўЛАўНА. Настячка!

Шэсны ў рэдакцыю

Хіба так гандлююць кнігамі?

Наведваючы Уваравіцкі раён Гомельскай вобласці, я зацікавіўся пытаннем распаўсюджвання літаратуры. Мне казалі, што ў раённым цэнтры ёсць магазін Белкінагадана. Аднак адшукваць яго доўгі час не ўдалася. Жыхары, да якіх я звяртаўся за дапамогай, таскама нічога не маглі сказаць. «Паўназрелага такога магазіна няма ў нас», — гаварылі адны. «Можа і ёсць, але дзе ён, не ведаем», — гаварылі другія.

Старэйшая бібліятэка

Прыймаючы ў вёску Астремчава, а прывага боку стаіць дом, які ведаюць усе жыхары гэтай і суседніх вёсак. Тут знаходзіцца Астремчаўская сельская бібліятэка імя Паўленкова. У бібліятэцы заўсёды многалюдна. Моладзь, дарослыя і старыя прыходзяць сюды, каб пачытаць свежую газету, часопіс, атрымаць новую кнігу. Члены сельскагаспадарчай арцелі ў вількай дружэбна сапраўды любяць і паважаюць усе, малалыя і старыя, пісьменнікі і школьнікі. Частымі гасцямі ў бібліятэцы бываюць старэйшыя жыхары сёла Нікіта Вікенцьевіч Паўлючак, Сілаван Грыгоравіч Краўчук, Аляксей Дзмітравіч Сямак і многія іншыя.

далі кнігі для бібліятэкі. У 1907 годзе тут было ўжо 1039 кніг. Імі карысталася 220 сялянцаў і дзяцей.

Астремчаўская сельская бібліятэка налічвае каля 6.500 тамоў розных кніг мастацкай, палітычнай і сельскагаспадарчай літаратуры і абслугоўвае да 400 чытачоў. Яна сістэматычна папаўняецца новай літаратурай. Штогод расце лік яе пастаянных чытачоў.

За апошні час праведзена некалькі канферэнцый чытачоў. У вёсцы Астремчаўская сельская бібліятэка адзначае свой п'ятдзясяцігадовы юбілей. Абдыканам прыняў паставу аб пабудове ў вёсцы Астремчава Брэсцкага раёна Брэсцкай вобласці новага будынка для сельскага Дома культуры на 250 месцаў з памяшканнем для размяшчэння Астремчаўскай сельскай бібліятэкі. Жыхары вёскі Астремчава дзейна рыхтуюцца да юбілея.

На здымку: агульны выгляд бібліятэкі. Тэкст А. Сіцова. Фото Л. Леонава.

Бібліятэкар і чытачы

Цёплы, сонечны дзень. Па прасялячым дарозе, да якой прылягаюць паў сельскасельскія імя Жданова Новамышскага раёна, кроціць малая дзяўчына. У руках у яе пакуцік кніг.

Удалечыні замігала белыя хусцінкі жанчын, занятых перабрабаваннем і дзяўчына, звярнуўшы з дарогі, праз поле накіравалася да іх.

— Легкая на Успаміні! — сказала калгасніца Кацярына Трухановіч. — Толькі мы непакаліся: ці прыйдзе Браніслава?

— Уявіце сабе, што гэта не спазнілася. Хадзіла ў першую брыгаду, выпусціла там «бавы лістоў».

Калгасніца з цікавасцю пачалі разглядаць літаратуру, дзяліцца ўражаннямі аб працывах кнігах.

— Як добра — працуеш у полі і табе прыносяць кнігу. Сапраўды клопат аб чытачах, — зазначыла малая калгасніца Станіслава Салавейкіч.

Кнігу Браніслава Ігнатавіч палюбіла з маленства. У бібліятэцы сямігадовай школы яна пачытала амаль усе літаратуры. І калі ёй запрапанавалі пачаць заканчэнне школы працаваць бібліятэкаршай Пешаўянскага сельскага Дома культуры, яна адразу згадзілася. Усё ёй здавалася простым: рамандаваць дарослым і школьнікам разумна, патрэбную кнігу, гутарыць аб працывах кнігах.

Але на справе работа аказалася больш складанай. У бібліятэцы кніг было мала, работа з чытачамі не вялася. Сродкі, якія адшукваліся на набыванне новай літаратуры, сельсовет выкарыстоўваў на іншыя патрэбы. А хадзіла мець у бібліятэку тое, што асабліва цікавіць чытача.

Кнігі яна даставала не для таго, каб яны сталі на паліцах. Да гэтых часў Браніслава Ігнатавіч не можа забыць свайго першага абходу будучых чытачоў. Не ўсё сустраці яе так, як сустракаюць цяпер.

— Балі нам чытаць! — гаварыў адзін калгаснік, — то работа, то сход.

А калгасніца Кацярына Стафанавіна Трухановіч, тая самая, што сёння так радасна сустрапа Браніславу, наадраз адважылася ад паслуг бібліятэкара:

— Тут не да кніг: дзеці, хатнія справы...

Адмовіўся ад паслуг бібліятэкара і калгаснік Нікалай Каржан:

— Шчыра кажуці, нешта не цягне мяне да кніг, — махнуў ён рукой.

Але Браніслава не адступала. Аднойчы яна расказала Нікалаю Каржану аб грамадзянскай вайне на Доне.

— Кніга ёсць пра гэта, — сказала ў канцы гутаркі Браніслава.

— А яе называюць?

— «Шкі Доне».

— Прынясі пачытаць.

І Браніслава прынесла. Кніга захавала калгасніцкай сваёй праўдзінасцю. З таго часу Нікалай Каржан стаў самым актыўным чытачом. Цяпер у калгасе балі не знойдзеш сям'і, якая-б не карысталася паслугамі бібліятэкі. Добрую кнігу любяць усе — і старыя і малыя.

Браніслава Ігнатавіч трымае непасрэдную сувязь з чытачамі, расказвае аб навінках літаратуры. У бібліятэцы часта праходзяць калектыўныя чыткі твораў савецкіх пісьменнікаў. У чырвоным кутку жывагадаючай фермы вісяць плакаты: «Што трэба чытаць дзяржа і цяляціны».

Многа даводзіцца працаваць Браніславе Ігнатавіч. У гэтай працы адчуваецца сапраўдная любоў да справы.

П. КАЗЕЙ.

Прапагандыст перадавога вопыту

«Прапагандыст перадавога вопыту» — называюць калгаснікі Лазовіцкую сельскую бібліятэку. І гэта — заслужаная назва. Бадай няма ніводнай галіны калгаснай вытворчасці, у развіцці якой не прыняла-б удзелу сельская бібліятэка.

Кожны, хто зойдзе ў бібліятэку, не можа не звярнуць увагі на прыгожа аформленыя плакаты на сельскагаспадарчы тэмы. З густам зроблены плакат аб кукурузе. Раней пра гэтую сельскагаспадарчую культуру мала хто ведаў. Бібліятэкар Аліза Кузьмінчына Варанова, як толькі далацца, што калгас будзе сеець кукурузу на вялікіх плошчах, многа часу аддала на тое, каб падбраць неабходную літаратуру і наглядныя дапаможнікі. Давалася не адзін раз склаліць у раённую бібліятэку, звярнуўшы ў рэспубліканскія бібліятэчныя калектары, кніжныя магазіны.

Цяпер у Лазовічах няма ніводнага члена кукурузаводнага звяна, які-б не быў знаёмы з літаратурай па вырошчванню гэтай культуры. Вышэй росту чалавека вырасла яна ў калгасе імя Сталіна.

— Думам, што цэнтрыяў па трыста зялёнай масы і па сорак цэнтрыяў пачаткаў з гектара будзе, — задалося гаворыць старшыня калгаса. — Прыляцела дадаткова сілавіны і трышні будаваць.

— Шмат нам дапамагла сельская бібліятэка, — з гонарам адзначаюць калгаснікі.

Нядаўна ў бібліятэцы адбылася канферэнцыя чытачоў на тэму: «Кукуруза — каштоўнае зернявае і кармавая культура».

Сельская бібліятэка цяпер рыхтуе чарговую канферэнцыю чытачоў аб новым метады ўгнаенняў глебы, распрацаваным Усесаюзнай сельскагаспадарчай акадэміяй імя В. І. Леніна. Актыўна рыхтуюцца да гэтай канферэнцыі дзясяткі чытачоў. Для іх паслуг у бібліятэцы зроблена вітрына матэрыялаў работ семінара, які адбыўся па гэтым пытанню ў пачатку жніўня ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі СССР.

Добра знаёмыя сямкі да сельскай бібліятэкі пажылым і малым хлебаробам. Больш трох тысяч тамоў налічвае яе кніжны фонд. 665 калгаснікаў з'яўляюцца пастаяннымі чытачамі.

Сельская бібліятэка дапамагае калгаснікам авалодаць дасягненнямі навукі і практыкі, завяваўшы высокі ўрадак.

Н. АНЮКОЎ.

Клімавіцкі раён.

Часопісы ў вёсцы

У вёсцы-братніцкіх нумары «Падымі» працягваюць друкаванне раману А. Чарнышэвіча «Світанне». З новай пазмай для дзяцей «На лясным пошукунку» выступіў М. Калачынскі, з новымі вершамі — С. Дзяржы.

Да 90-годдзя з дня нараджэння валькігата латышка пазта Яна Райніса друкавацца нізка яго вершаў у перакладзе А. Вольскага.

Часопіс закончыў публікацыю запіскаў настаўніка Г. Рэзеса «Пра тое, чаго не ведаюць вучні».

Крытыка і бібліяграфія прадстаўлена ў нумары артыкулаў Я. Усёкава аб беларускай камедыяграфіі, рэзюмэ А. Ескава на кнігу М. Лупскава «Чырвоныя берэгі» і С. Гаўрусёва на зборнік вершаў П. Пранушы «У далёкім раёне».

Аб жыві і творчасці выдатнага прадстаўніка польскага тэатральнага мастацтва Стэфана Ярача расказвае ў артыкуле Л. Раўка.

Багата літаратурных матэрыялаў знойдзены чытачы ў вёсцы-братніцкіх нумары часопіса «Беларусь». Тут будзе надрукаваны ўрывак з рамана Я. Шаркоўскага аб тэатральнай вайне Валькігата Айчынай вайны. Агляданне Ф. Клакоцкага «Вяртанне» расказвае аб жыві і працы дэмабілізаваных вайны Савецкай Арміі. З падборкамі лірычных вершаў выступаюць А. Астрэйка і А. Руска, сатыра і гумар прадстаўлены вершамі У. Корбана і Н. Кісілка.

У раздзеле «Новыя нумары» будзе змяшчацца кароткі рэзюмэ на зборнік артыкулаў «Мастацтва Савецкай Беларусі» на аповесць У. Шахаўна «Будзьце здаровым, на зборнік п'ес В. Вольскага.

У часопісе «Маладосць» з літаратурна-мастацкіх матэрыялаў будзе надрукаваны аповяданні А. Кулякоўскага «Незабытае рэха», І. Науменкі «Над шхай Вішню», вершы Г. Бураўкіна, С. Гаўрусёва, К. Цвіркі.

Лекцыі-канцэрты

Праўдзене Віцебскага аддзялення Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў аддае вялікую ўвагу прапагандзе літаратуры і мастацтва. З гэтай мэтай на прадпрыемствах і ў навуковых установах горада чытаюцца цыклы лекцыяў: «Творчасць Чайкоўскага», «Оперныя творы Глінкі», «Руская народная песня» і «Савецкая песня». У вёсцы будучы праведзены лекцыя-канцэрты аб шляхах развіцця савецкай оперы і песнях рэвалюцыйнага папалля.

У лекцыя-канцэртах прымаюць удзел выкладчыкі і студэнты музычнага вучылішча і ўдзельнікі самадзейных гуртоў горада, а таксама музыканты і кампазітары Мінска і Масквы. У гарадах і раёнах вобласці выступаў наш зямляк кампазітар М. Фрадкін з удзедам заслужанага артыста РСФСР О. Разумоўскага. Некалькі лекцыяў па гісторыі музыкі прачытаў мастацтвазнаўца тав. Штэрман. Пра дасягненні беларускага музычнага мастацтва расказаў віцязям тав. Нісненіч.

Многа цікавых лекцыя-канцэртаў падрыхтаваны нам і па пытаннях літаратуры. Паспехам у слухачоў карыстаюцца выступленні заслужанага артыста БССР С. Скальскага, які правёў лекцыя-канцэрт на тэму «Сатыра і гумар Чэхава». Цяпер ім падрыхтавана другая лекцыя-канцэрт «Савецкая сатыра ў барацьбе з перахыткамі капіталізму». Некалькі лекцыяў аб творчасці В. Маякоўскага прачытаў дыпламант Усесаюзнага конкурсу выкаўнаўцаў твораў Маякоўскага В. Палцеўскі.

Распачата работа па прапагандзе навінак беларускай літаратуры. Некалькі лекцыя-канцэртаў аб творчасці Янікі Купалы правяла метадыст абласнога Дома народнай творчасці тав. Самажыёва. Лекцыяў аб творчасці вядучых беларускіх пісьменнікаў і паэтаў прачытаў кіраўнік абласнога літаратурнага аб'яднання тав. Макаеў. Вечары мастацкага чытання лепшых твораў беларускай літаратуры правёў чытальнік тав. Слесарына. Праўдзене Таварыства арганізавала таксама сустрачкі працоўных вобласці з групай беларускіх пісьменнікаў. На раззе прадпрыемстваў вобласці па ініцыятыве Таварыства выступалі маладыя паэты Віцебска.

Практыка паказала, што на творчыя сустрачкі і лекцыя-канцэрты слухач ідзе з ахвотай. На жаль, гэтая выйшодзі даўнашняя форма прапаганды літаратуры і мастацтва не атрымала яшчэ распаўсюджвання ў раёнах вобласці і асабліва ў сельскай мясцовасці. Між тым, таматычныя літаратурныя вечары, лекцыя-канцэрты можна арганізаваць пры кожнай сельскай школе і хадзе-чытальні.

Для працоўных вёскі неабходна арганізаваць цыклы лекцыя-канцэртаў па пытаннях літаратуры і мастацтва. Для правядзення іх можна скарыстаць і ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці, а ў якасці лектараў шырока прыцягнуць выкладчыкаў літаратуры і работнікаў культуры горада і вёскі. Але ім трэба аказаць дапамогу. Перш за ўсё Саюз пісьменнікаў БССР, Саюз кампазітараў БССР і іншыя творчыя арганізацыі разам з праўдзене Рэспубліканскага таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў прыкладную таматыку лекцыяў.

Неабходна таксама выдаць метадычныя распрацоўкі і асобныя сцэнаграфіі лекцыяў. Побач з планам лекцыяў, вызначэннем асноўных пытанняў тэмы трэба рамандаваць лектарам, якія мастацтва пі музычна твораў можна амастаць. Добра было-б, каб лекцыяў, творчыя сустрачкі з дзецьмі літаратуры і мастацтва шырока праводзіліся не толькі ў гарадах, але і ў сельскай мясцовасці.

А. КОГАН.

рафэрэнт Віцебскага аддзялення Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў.

А. В. Міронскі

Пасля працяглай хваробы памёр гадоўны рэжысёр Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра Аляксандр Васільевіч Міронскі.

Чалавек настолькі творчы і шырока адукаваны, А. В. Міронскі глыбока разуму і любіў мастацтва. Як акцёр і рэжысёр ён прайшоў вялікі шлях, выступаючы ў Маскве, Самары, Іркуцку і іншых гарадах Савецкага Саюза.

За паспяховы ўдзел у развіцці тэатральнай справы ў Бурат-Мангольскай АССР А. В. Міронскі атрымаў званне заслужанага дзеяча мастацтва Рэспублікі.

З 1949 года А. В. Міронскі працаваў мастацкім кіраўніком Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра, а пасля яго замяніў з тэатрам імя Ленінскага камсамола БССР прызначаны гадоўным рэжысёрам тэатра імя ЛКСМБ у Брэсце. Апошні год А. В. Міронскі працаваў у Гродна.

А. В. Міронскі наставіў у тэатры імя ЛКСМБ такія буйныя спектаклі, як «Брэсцкая крэпасць» — К. Губарэвіча, «Любіў Ярава» — К. Тренева, «Сям'я» — І. Палова, «Жывы труп» — Л. Талстога, «Навальніца» — А. Астроўскага, «Вей, вестрык!» — Я. Райніса, які атрымаў высокую ацэнку глядачоў і тэатральнай крытыкі.

Урад БССР высока ацаніў творчыя заслугі А. В. Міронскага ў развіцці тэатральнай справы ў Рэспубліцы і прысвоіў яму званне заслужанага дзеяча мастацтва БССР.

Памяць аб таленавітым рэжысёры, выхавальніку акцёрскай моладзі і сціплым чалавеку на доўга застанецца ў сэрцах дзеячоў беларускага тэатральнага мастацтва.

Г. Кісалеў, К. Буслаў, П. Лютаровіч, Я. Панатаў, В. Канаплёў, У. Стэльмак, Я. Рамановіч, К. Губарэвіч, А. Рукавіц, С. Іванова, А. Паўрэт, М. Кавалына, І. Палова, А. Геранбург, Г. Гайнаскі, А. Бутакоў, Л. Рахленка, В. Фелару, А. Скібеўскі, В. Шуцаў, М. Зайцаў.

Па аглядах нашых выступленняў

„Літаратура ў школе“

Так называюць рэдакцыйны артыкул нашай газеты ад 6 жніўня, у якім крытыкавалі існуючыя падручнікі па беларускай літаратуры для сярэдняй школы.

Выконваючы абавязкі дырэктара Інстытута літаратуры і мастацтва Акадэміі навук БССР Н. Перкін наведваў у рэдакцыю газет:

«Падручнікі па гісторыі беларускай літаратуры для старэйшых класаў сярэдняй школы сапраўды патрэбныя ў сучасны момант кар'ернага паліявання. Хоць Інстытут літаратуры і мастацтва АН БССР фармальна не нясе адказнасці за выданне падручнікаў (гэта ўваходзіць у абавязкі Міністэрства асветы БССР і Вучэбна-педагагічнага выданняў), там не менш ён ніколі не знімаў з сабе маральнай адказнасці за якасць школьных дапаможнікаў па літаратуры».

У мінулым годзе Міністэрства асветы БССР звярнулася да нашага Інстытута з просьбай, каб ён узяў на сабе адказнасць за складанне новых падручнікаў для VIII-га і IX-X класаў.

Актыўны падтрымаў гэты хадзініцтва дырэктар Інстытута дабілася ад Прэзідыума АН БССР дазволу ўключыць адзін з падручнікаў у тэматычны план 1955 г. Над стварэннем новага падручніка па беларускай літаратуры для VIII класа працягнуць калдыцкіх філалагічных навук В. Барысенка і В. Вашын.

У 1956 г. падручнік павінен быць выданы.

Што датычыць падручніка для IX-X класаў, то прымяняюцца апаўднёныя меры, каб ён рыхтаваўся ў парадку планавай работы і быў уключаны ў тэматычны план 1956 г.

Аўтары новых падручнікаў і ўсё калектыву навуковых супрацоўнікаў Інстытута разумеюць вялікую адказнасць, якая ускладаецца на іх, і таму з усёй сур'ёзнасцю ставяцца да справы ўкладання новых падручнікаў па літаратуры, улічваючы пры гэтым і крытычныя заўвагі, што выказваюцца грамадскасцю».

Міністэрства культуры БССР з глыбокім жалем наведвае аб смерці гадоўнага рэжысёра Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра, заслужанага дзеяча мастацтва БССР і Бурат-Мангольскай АССР Аляксандра Васільевіча Міронскага і выказвае спачуванне калектыву тэатра.

Калектыву Дзяржаўнага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі глыбока смуткуе з прычыны смерці буйнага гадоўнага рэжысёра тэатра імя ЛКСМБ Аляксандра Васільевіча Міронскага і выказвае сваё спачуванне сям'і і бацькам.

Гадоўны рэдактар Васіль ВіТНА. Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Дзмітрый АРЛОУ, Уладзімір АЛОУНІНАУ, Аляксей БАЧЫЛА (намеснік гадоўнага рэдактара), Васіль БУРНЮСАУ, Кастусь ГУВАРЭВІЧ, Ірына ЖЛАНОВІЧ, Павел КАВАЛЕУ, Барыс ПЯРКОЎСкі.

На здымку: лекцыйны корпус Хавайскага ўніверсітэта.

Фото Чан Чы-шэня. (Агенцтва Сінхуа).

Кнігі залежваюцца і псуваюцца. Амаль у кожнай вясковай краме Рэчыцкага раёна можна ўбачыць на паліцах многа кніг. Гэта ў большасці сваёй мастацкая літаратура, якая трымаецца на верхняй паліцы ў самым цэнным кутку. Кнігі рускіх і беларускіх пісьменнікаў запыліліся так, што цяжка распазнаць іх назвы. У Каланежы, Барышчэўкай, Белабалочнскай крамах раёна за год не прадлажана ніводнай кніжкі. І прыходзіцца адзіліцца таму, што ні адзін прадавец ніколі не прапануе пакупніку набыць якую-небудзь кніжку.

Рыгор НЯХАЙ.

Кнігі залежваюцца і псуваюцца

Ці такім павінен быць кінотэатр? Ігучы насустрач паказанням глядачоў, у Мінску быў адкрыты тэатр паўторнага фільма. Мелася на ўвазе, што ён будзе дэманстраваць такія карціны, якія не паказваліся на экранх горада больш чым боўгода (як прадуцтвенна правільна працуюць).

Я. ТУЛУПАУ, настаўнік.

Ці такім павінен быць кінотэатр?

А праце ён зусім не так. Па сваёму репертуару ён не адрозніваецца ад кінотэатраў «Першы», «Радага», «Беларусь» і інш. У ім, як і правіла, дэманструюцца фільмы, якія толькі што сымлі з экрану «Перамогі» і «Цэнтральнага».

Можна назваць рад выдатных фільмаў мінулых год, якія карысталіся заслужанай любоўю і папулярнасцю. Іх глядач хадзеў-бы ўбачыць зноў, тым больш, што многія не бачылі іх наогул.

Возьмем, напрыклад, даваенныя карціны — «Александр Неўскі», «Арсен», «Вакінічы», «Беспасажнік», «Валеры Чкалаў», «Валкі грамадзянін» (2 серыі), трылогія пра Максіма, «Валачыцкія дні», «Каннікі», «Навальніца», «Депутат Балтыкі», «Дуброўскі» і інш. Гэтыя і многія падобныя ім карціны павінны былі-б дэманстравацца ў кінотэатры паўторнага фільма.

Магчыма, што многія цікавыя фільмы мінулых год няма на Мінскай базе Беларускай кінотэатры, але за тое яны ёсць у абласных аддзяленнях. Нададзіць абмен фільмамі можна не толькі паміж сваімі аддзяленнямі, але і паміж базами іншых рэспублік і абласцей.

Э. КРАСОЎСКІ, выкладчык рэспубліканскай школы кінэмеханікаў.

Сумна ў Валковічах

Як толькі наступае веча, моладзь вёскі Валковічы (каля імя Сталіна Новагродскага раёна) збіраецца каля клуба, але ў памяшканне не заходзіць, бо там ніколі нічога цікавага не праводзіцца.

Рэдка дэманструюцца тут кінофільмы. Азіна, што наладжвае загадчык клуба Нікалай Сарока — гэта танцы. Лекцыі і іншыя мерапрыемствы бываюць тут вельмі рэдка.

Не прывыклі ў нас да лекцыяў, не разумеюць іх карысці, — сцвярджае загадчык клуба.

А ўсё таму, што лекцыі, якія наладжваюцца ў клубе, звычайна бываюць сумнымі і нецікавымі.

Любяць у вёсцы музыку і літаратуру. Але гурткі мастацкай самадзейнасці не створаны. Ні разу не праводзіліся канферэнцыі чытачоў па новых кнігах.

Праўдзене сельгасарцелі імя Сталіна прыняло рашэнне будаваць новае памяшканне клуба. Але практычна да справы ніхто не прыступаў. Загачыж-жа клуб та. Сарока, узрадаваўшыся гэтай, адаў, што абавязаны праводзіць спорт калгаснікаў культурна-масавую работу. Ён пераехаў зям'ю ў раёны цэнтр.

Ведае аб усіх гэтым раёны аддзел культуры, але мер не прымае.

А. ДЗІСКО.

У народным В'етнаме

Многа ўвагі народны ўрад аддае арганізацыі вышэйшай школы ў краіне. Фактычна ўсю гэтую вялікую работу трэба было пачынаць сапачатку. Раней на ўсім Інда-Кітаі быў толькі адзін універсітэт у Ханой, выкладанне ў якім вялося выключна па французскай мове. Вялома, што доступу ў гэтую навучную ўстанову працоўныя не мелі. У народным В'етнаме пасляхова працуюць універсітэт, два медыцынскія, педагогічны і архітэктурны інстытут